

HALLITUKSEN KERTOMUS TOIMINNASTA 2021

Kehittämiskeskus Opinkirjo ry

OPINKIRJO
KEHITTÄMISKESKUS

SISÄLLYS

Toimintamme lähtökohta.....	3
Arvot.....	3
Visio 2023	3
Opinkirjon perustehtävä	3
Strategiset valinnat 2018–2023	3
Vuoden 2021 keskeisten tavoitteiden toteutuminen	4
I KEHITTÄMISTOIMET JA –HANKKEET	5
Yhteiskunnallinen vaikuttaminen – alansa ainutlaatuinen toimija	5
Nuorisolan osaamiskeskukset.....	6
NUORISOTYÖ KOULUSSA – NUOSKA (OSKE 6)	6
OSALLISUUDEN OSAAMISKESKUS (OSKE 3).....	8
Muut kehittämistoimet ja -hankkeet.....	11
ILMASTOKIRJO / ILMASTOKOULU	11
LASTEN JA NUORTEN DIGITAALISTEN LAITTEIDEN TURVALLISEN KÄYTÖN EDISTÄMINEN JA HAITALLISTEN SEKÄ ONGELMALLISEN KÄYTÖN EHKÄISEMINEN.....	12
KANSALLINEN TOIMINTA- JA ARVIOINTIMALLI LUKIOIDEN JA KORKEAKOULUJEN TIEDEOPETUKSELLE.....	14
RECONNECT > HANKE EI TOTEUTUNUT	15
YHTEISKUNNALLINEN VÄITTELYKILPAILU NUORILLE > HANKE EI TOTEUTUNUT.....	15
YHTEISKUNTA, TAIDE JA NUORET 2021–2022.....	16
KANSALLINEN TOIMINTA- JA ARVIOINTIMALLI LUKIOLASTEN TIEDEHARRASTUNEISUUDEN TUKEMISEKSI	18
LUOKKAVALTUUSTO.....	19
OIKEUS OPPIA.....	21
Koulujen osallisuutta ja yhteisöllisyyttä tukeva Hymy	23
HYVÄN TOVERUUDEN KILPA OPPILAIDEN OSALLISUUDEN JA HYVINVOINNIN TUKENA.....	23
II BRÄNDIT	26
NUORTEN PARLAMENTTI / UNGDOMSPARLAMENT.....	26
OMAOPPILASKUNTA.FI.....	29
POPUPKOULU.FI	32
TUTKI-KOKEILE-KEHITÄ.....	34
YRITYS HYVÄ.....	39

MUOTOILUPAKKI – muotoilukasvatusta kouluihin	43
III KOULUTUSKOKONAISUUDET	46
"YHTEISÖLLINEN JA OSALLISTAVA KOULUYHTEISÖ" -KOULUTUKSET JA TILAUSKOULUTUKSET	46
INTUITIO, EMPATIA JA VUOROVAIKUTUS OSANA OPETUSTYÖTÄ - OPETTAJIEN TÄYDENNYSKOULUTUSHANKE	48
INNOSTA RYHMÄT TOIMIMAAN – TOIMI RYHMIEN OHJAAJANA KOULUISSA JA OPPILAITOKSISSA 2021–2022 > HANKE EI TOTEUTUNUT	50
TOIMISTO JA HALLINTO	51
Jäsenjärjestöt.....	51
Yhdistyksen työryhmät.....	51
Vuosikokous ja hallitus.....	52
Henkilöstövisio ja –strategia	52
Toiminnan suunnittelu ja kehittäminen.....	53
Toiminnan arviointi	53
Opinkirjo Education and Training Oy	54
TOIMINTASUUNNITELMASSA MAINITUT LYHENTEET	55

Toimintamme lähtökohta on lasten ja nuorten hyvinvoinnin ja oppimisen tukeminen pedagogisissa oppimisympäristöissä, etenkin yhteisöllisiksi oppimiskeskuksiksi rakentuissa peruskouluissa.

Arvot

Me opinkirjolaiset toimimme yhdessä, avoimesti ja rehellisesti, humanisti ja oikeudenmukaisesti, ympäristön osana sitä kunnioittaen. Ihmisten yhdenvertaisuus on lähtökohtamme.

Visio 2023

Opinkirjo on oppivan yhteisön ja yhteisöllisyyden rakentamisen asiantuntija ja tukija. Opinkirjo on alallaan tunnettu ja vaikuttava toimija, kehitystä edistäviä verkostoja kokoava voima ja muutosaaltojen lähde. Opinkirjon palvelut ja tuotteet koetaan korkealaatuisina, arjen työtä käytännössä helpottavina työkaluina ja ne kohtaavat kaikki kohderyhmiin kuuluvat käyttäjät.

Opinkirjon perustehtävä on tukea kouluja niiden kehittymisessä jäsentensä oppimista ja hyvinvointia synnyttäväksi oppimiskeskuksiksi. Luomme tutkimustietoon pohjautuvia käytännöllisiä ratkaisuja opettajille ja ohjaajille. Noudatamme kaikissa toimissamme seuraavia periaatteita:

- Lapsi ja nuori on aina työmme keskiössä.
- Kehitystyömme keskeisin sisältö on yhteisöllisyyttä, osallisuutta ja osallisuuden kehittymistä tukevien menetelmien ja mallien kehittäminen yhdessä lasten ja nuorten kanssa.
- Jaamme omaa osaamistamme ja olemme alttiita oppimaan uutta.
- Arvostamme verkostoja ja teemme niissä avointa yhteistyötä.
- Palvelumme ovat käytettävissä ja saatavissa kaikkialla Suomessa. Ne ovat saavutettavia ja kaikki voivat kokea itsensä tervetulleiksi.

Strategiset valinnat 2018–2023

Keskitymme seuraaviin yhteisöllistä toimintakulttuuria kehittäviin muutoksiin:

- Oppimisympäristöiksi ymmärretään koulutilojen ja virtuaalisten tilojen ohella kaikki ympäristöt, joissa oppimista tapahtuu. Niitä osataan hyödyntää.
- ***Osallisuus arkipäiväistyy toimintatavaksi.***
- ***Jokaisen yhteisön jäsenen vahvuudet huomataan, otetaan yhteisen oppimisen lähtökohdaksi ja niiden kehittämistä tuetaan.***
- Lasten ja nuorten harrastukset ja vapaa-ajantoiminnat ovat osa oppimiskeskusten toimintaa.

Vuoden 2021 keskeisten tavoitteiden toteutuminen

- **Opinkirjo; koulun oma nuorisotyön järjestö.**

Opinkirjon rooli koulussa nuorisotyötä tekevänä järjestönä on ainutlaatuinen, koska sen jäsenet ovat opetusalan järjestöjä. Tavoitamme koulut nuorisotyön piiriin sisältä käsin. Vuonna 2021 Opinkirjon rooli vahvistui merkittävästi, kun nuorisotyön menetelmiä vietiin sisään koulujen toimintakulttuuriin. Myös vaikuttamistavoitteet koulun nuorisotyön roolin vakiinnuttamiseksi eteni.

- **Nuorten osallisuuden ja hyvinvoinnin lisääminen etenkin koulu- ja oppilaitosympäristöissä; tuotimme uusia pysyviä kuulemisen tapoja valtionhallintoon**

Toimintavuoden aikana Opinkirjo on pystynyt vaikuttamaan tapoihin, joilla lapsia ja nuoria voidaan osallistaa päätöksentekojärjestelmiin koulussa, kunnassa ja myös kansallisella tasolla. Keskeistä on ollut paitsi oppilaskuntatoiminnan pitkäjänteinen kehittäminen, myös uudenlaiset virtuaaliset kohtaamisen tavat poliittisten päättäjien ja nuorten välillä. Järjestimme mm. keskustelutilaisuuksia verkossa eduskuntaryhmien puheenjohtajien ja nuorten kanssa.

Vuoden keskeisintä kehittämistä olivat lasten osallistuminen OKM:n Oikeus oppia –ohjelman kuulemiseen Opinkirjon toteuttamissa työpajoissa, jotka koskivat lasten kokemuksia ja ajatuksia tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden toteutumisesta kouluissa. Kuulemisiin osallistui 600 lasta. Luodulla mallilla on pysyvä merkitys kuulemisen ja osallistamisen tapojen kehittymiseen valtionhallinnossa ja vaikutus jää pysyväksi.

- **Nuorten vahvuudet esiin; toiminnalla tavoitettiin 921 600 henkilöä ja median kautta lähes 411 000 henkilöä**

Opinkirjon keskeistä toimintatapaa on lasten ja nuorten positiivinen vahvistaminen ja myönteinen kannustus. Tähtäämme tähän ruohonjuuritasolla valmentamalla opettajia tunne- ja vuorovaikutustaidoissa, jotta he kohtaisivat lapset aidosti ja toisaalta tarjoamalla lapsille ja nuorille foorumeja, joissa he voivat vahvistua sosiaalisesti. Vuoden aikana olemme tavoittaneet toiminnalla 921 600 henkilöä – lapsia, nuoria ja heidän ohjaajiaan. Lisäksi median kautta on tavoitettu lähes 411 000 henkilöä. Korona-ajasta huolimatta palvelumme houkuttelivat enemmän: esimerkiksi Yritys Hyvään osallistuneiden lasten ja nuorten määrä kasvoi 14 % ja lopputapahtumaan lähetettyjen töiden jopa 48 %. Sen sijaan popupkoulu-tapahtumia järjestettiin korona-aikana aiempia vuosia vähemmän.

- **Nuorten aloiteryhmä**

Nuorten osallisuutta järjestön päätöksenteossa vahvistettiin tuomalla nuorten aloiteryhmä osaksi Opinkirjon työryhmärakennetta. Työryhmät tekevät esityksiä ja aloitteita hallituksen ratkaistavaksi. Aloiteryhmän jäsenet ovat osallistuneet myös muuhun kehittämistyöhön osana hankkeita.

Yhteiskunnallinen vaikuttaminen – alansa ainutlaatuinen toimija

Kehittämiskeskus Opinkirjo on ainoa nuorisotyön järjestö, jonka jäsenet ovat opetusalan tärkeimpiä organisaatioita. Opinkirjolla on näin ainutlaatuinen mahdollisuus vaikuttaa opetusalan normien, ohjelmien ja muiden ohjaustoimien sisällön kehittymiseen nuorisolain tavoittein. Opinkirjo on koulun oma nuorisotyön järjestö.

Opinkirjon vaikuttamistavoite on nuorisolain osallisuustavoitteen saaminen koulujen toimintakulttuuriin. Välineenä olivat oppilaskuntatoiminnan ja osallisuutta tukevien menetelmien lisäksi ns. oman ryhmän tuntien saaminen etenkin yläkouluihin sekä nuorisotyön kirjaaminen opetussuunnitelmien perusteisiin. Näihin tavoitteisiin liittyen tehtiin vuoden aikana lobbausta virkamiesten ja poliittisten päätöksentekijöiden suuntaan sekä koottiin yhteistyökumppaneiden kanssa verkostoja yhteisten vaikuttamistavoitteiden taakse.

Opinkirjon vaikuttamistyön vaikuttavuudesta kertoo se, että Opinkirjo pyydettiin mukaan kahteen laajaan Suomen Akatemian strategisen tutkimuksen neuvostolle valmisteltavaan 3+3-vuotiseen tutkimushankkeeseen nimenomaan vuorovaikutuskumppaniksi. Vuorovaikutuskumppanin tehtävään kuuluu yhteiskunnallisten verkostojen ruokkiminen tutkimustiedolla ja tutkimustiedon pohjalta tehtävä vaikuttamistyö. Molemmat hankkeet tähtäävät nuorten hyvinvoinnin lisäämiseen.

Vuonna 2021 fokuksessa olivat erityisesti

- Demokratia- ja ihmisoikeuskasvatuksen kehittäminen
- Lasten ja nuorten kuulemistapojen menetelmällinen kehittäminen
- Nuorisotyöllisten menetelmien ulottaminen yläkoulujen ja toisen asteen oppilaitosten työtavoiksi
- Nuorisotyön ja opetuksen yhteisten kasvu- ja kehitystavoitteiden silloittaminen
- Hyvän toveruuden kilvan ja Hymy-veistosten kehittäminen edelleen 2020-luvulla ymmärretyllä tavalla yhdenvertaisuutta ja sukupuolista tasa-arvoa tukevaksi

Kolmas veistos Hymy-perheeseen: tasa-arvon, yhdenvertaisuuden ja osallisuuden vahvistaminen

Kouluissa, huoltajien ja myös nuorten kesken on viime vuosina noussut yhä vahvemmin esiin yhdenvertaisuuteen ja tasa-arvoon liittyvä diskurssi. Opetushallituksen julkaistua oppaan Tasa-arvotyö on taitolaji (2015) <https://www.oph.fi/fi/tilastot-ja-julkaisut/julkaisut/tasa-arvotyö-taitolaji>, keskustelu Hymyveistosten ja niihin liittyvistä sukupuoliolettamista on voimistunut. Palautetta on tullut opettajilta ja huoltajilta, mutta myös nuorilta, jotka ovat

kokeneet perinteiset kaksi veistosta riittämättömiksi, kun veistoksen saajaksi on äänestetty saaja, joka identifioi itsensä toisin. Pitkään valmistellun prosessin tuloksena Opinkirjon hallitus päätti valmistella kolmannen Hymy-veistoksen tilaamisen Hymypoika- ja Hymytyttöveistosten rinnalle.

Luonnokset uudeksi veistokseksi tilattiin kuvanveistäjä Jarmo Velloxelta, joka valmisti useita luonnoksia. Luonnoksista valikoitui kaksi ehdotusta, joista toisen Opinkirjon puheenjohtajat valitsivat esitettäväksi hallitukselle ehdotuksena uudeksi veistokseksi. Hallitus päätti tilata uuden veistoksen valikoituneen luonnoksen perusteella.

Kohderyhmiin kuuluville lapsille ja nuorille järjestettiin työpajoja uuden veistoksen valmistamiseen liittyen. Lapset pitivät uutta veistosta hyvänä, koska "useammalla on mahdollisuus nyt saada veistos", kun kahden sijasta jaettaisiin kolme. Pääsääntöisesti lasten kommentit ja perustelut eivät kielineet siitä, että lapset ylipäättään olisivat nähneet veistokset sukupuoliolettaman kannalta. Erityisesti sen sijaan korostettiin, että veistoksen voi saada henkilö, joka on "hyvä tyyppi", riippumatta siitä, mitä sukupuoliolettamaa hän edustaa. Hyvelähtökohta siis korostui nuorten palautteissa ja mielipiteissä.

Kolmannen veistoksen nimeksi päätettiin Hymy. Sen valmistaminen tapahtuu käsityönä Porvoossa, kuten muidenkin veistosten. Veistos ja siitä valmistetut muotit valmistuivat joulukuussa 2021. Ensimmäinen Hymy valmistettiin muoteilla joulukuussa ja esiteltiin toiminnanjohtajalle 15.12.2021. Uutuudesta kertominen ja sen esitleminen sovittiin Educa 2022-messujen yhteyteen.

Nuorisualan osaamiskeskukset

Opinkirjo oli kumppanina kahdessa nuorisualan osaamiskeskuksessa. Osaamiskeskukset ovat valtakunnallisessa nuorisotyön ja -politiikan ohjelmassa (VANUPO) tarkoitettuja kehittämiskonsortioita.

PALVELU/HANKE	NUORISOTYÖ KOULUSSA – NUOSKA (OSKE 6)
Kuvaus	Nuorisotyö koulussa on Kaakkois-Suomen Ammattikorkeakoulun ja sen Juvenia-tutkimuskeskuksen koordinoiman laajan nuorisualan yhteenliittymän hanke, jonka tavoitteena on edistää nuorisotyötä kouluissa ja oppilaitoksessa VANUPO:n painopisteen 6 mukaisesti. Osaamiskeskuksella on myös kokonaisvastuu kaikkien osaamiskeskusten ruotsinkielisen toiminnan koordinoinnista.
Kohderyhmä (mahd. tarkasti määriteltynä; miten sen tavoittamisessa onnistutaan)	Perusasteen koulujen ja toisen asteen oppilaitosten henkilöstö, kouluissa ja oppilaitoksissa, seurakunnissa ja kunnissa työskentelevät nuorisotyöntekijät, koulujen ja oppilaitosten oppilaat ja opiskelijat.

Tavoitteet (vaiikuttavuudesta Opinkirjon viipale, keskipitkä tavoite ja toimintavuoden tavoite)	Opinkirjo tavoittelee osaamiskeskuksessa koulujen ja oppilaitosten opettajien ja nuorisotyöntekijöiden kasvatuskumppanuuden vahvistamista ja oppilaiden ja opiskelijoiden osallisuuden, toimijuuden sekä vuorovaikutuksen vahvistamista. Toimintavuoden tavoitteena oli toimintamallin luominen ja pilotoiminen ammatilliseen koulutukseen ja yläkouluille tehdyn mallin levittäminen kouluihin valtakunnallisesti.
Toimenpiteet	Koottiin kasvatuskumppanuusmallin (Kasku) kokeilun tulokset yläkouluilla ja kokemukset Juvanpuiston, Kaukalahden, Saunalahden ja Kirkkojärven kouluilla Espoossa. Kehitettiin toimintamallia 2.-asteelle, jonka avulla tuetaan opiskelijalähtöisesti 1. vuoden opiskelijoiden ryhmäytymistä, tuetaan opiskeluhalukkuutta ryhmän hyvinvoinnin kehittymisen kautta ja mahdollistetaan vastuuopettajan työn kehittyminen vuorovaikutusta ja hyvinvointia tukevaksi.
Tulosodotukset (vaiikutus)	Kehittäjäryhmät tapasivat säännöllisesti ja jakoivat kokemuksia vuorovaikutuksesta, sosiaalisesta kanssakäymisestä sekä hyvinvoinnista luokassa esimiesten tuella. Vertaistuellinen ja ratkaisukeskeinen työote kehittäjäryhmässä pidettiin yllä fasilitoimisen tuella. Toimiviksi koettuja käytäntöjä jaettiin luokan- sekä vastuuopettajien tiimeissä. Ilmapiiri, yhteisöllisyys ja vuorovaikutus luokassa oli oppilaan/opiskelijan kasvua ja hyvinvointia tukevaa ja vastuuopettajan yhteys ryhmäänsä parani.
Seurantamittarit (miten vaikutus huomataan)	Kehittäjätyöpareja toimi kolmessa Keudan toimipisteessä, viidellä eri alalla. Työpareja tavattiin suunnittelun ja reflektoinnin ohjaamiseen liittyen ja kokemuksia kerättiin toiminnan edetessä. Kolmen Kasku-tunnin sarjan jälkeen kaikki toimintaan osallistuneet vastasivat palautekyselyyn.
Nuorisolain arvopohja	Hanke lisää nuorten hyvinvoinnin ja osallisuuden kokemusta, lisää mahdollisuuksia vaikuttaa omaan kasvuun ja kehitykseen liittyen.
Nuorten osallistamisen tapa päätöksentekoon	Koulujen oppilaita ja opiskelijoita oli mukana kehittäjäryhmässä. Kehittäjäryhmissä oli myös oppilaita ja opiskelijoita, joiden kiinnittyminen kouluun on ongelmallista; esim. sellaisia nuoria, joiden koetaan aiheuttavan häiriötä koulussa, mutta joilla kysyttäessä voi olla paljon ajatuksia ja sanottavaa.
Viestintä ja markkinointi	Opinkirjo viesti hankkeesta sosiaalisen median, kotisivujen ja ammatillisen verkoston kautta. Viestinnästä laajemmin vastasi osaamiskeskus Nuoska. Kaskun pilotointiin osallistuneet nuoret ja aikuiset kirjoittivat kevään 2021 aikana

	kokemuksistaan ja kirjoituksia julkaistiin Opinkirjon ja Nuoskan kotisivuilla ja sosiaalisessa mediassa. Kasku-mallista oli artikkeli Nuoskan verkkojulkaisussa syksyllä 2021. Kaskua esiteltiin maaliskuussa 2021 Uusi koulu -seminaarin työpajoissa opetus- ja nuorisolan ammattilaisille. Keväällä 2021 yhteistyössä Järvenpään Keudan media-alan kanssa tuotettiin Kasku-ohje sekä toimintamallin tueksi videomateriaalia. Media-alan opiskelija teki yläkouluille suunnatun Kasku-mallin esitteen jaettavaksi opetus- ja nuorisotyön johdolle sekä ammattilaisille.
Alueellinen toiminta (ainakin maakunnat)	Vuonna 2021 yläkouluilla toteutettavaa Kasku-mallia levitettiin maan laajuisesti ja samalla pilotoitiin Kasku-mallia 2. asteelle ammatilliseen koulutukseen yhteistyössä Keudan sekä XAMK:n opiskelijoiden ja Otavan opiston kanssa Tuusulassa, Mäntsälässä, Järvenpäässä ja Mikkelissä.
Vapaaehtoiset toimijat	Kasku-mallin 2. asteen kehittämisessä oli mukana Järvenpään, Tuusulan ja Mäntsälän kuntien nuorisotyöntekijöitä, Keudan vastuupettajia sekä näiden esimiehiä. Pilotointia toteutettiin myös Mikkelissä yhteisöpedagogiopiskelijoiden projektiopinnoissa maahanmuuttajataustaisten opiskelijoiden peruskouluryhmän, näiden opettajan ja asuntolaohjaajan kanssa Otavan opistolla. Yläkoulun Kasku-mallia toteutettiin 2021 Helsingissä ja Espoossa ja myös näiltä toteuttajilta kerättiin palautetta palautekyselyllä.
Vastuhenkilö ja yhteistyö	Heikki Korhonen, Juho Niskanen ja Mikko Tujula Kaakkois-Suomen Ammattikorkeakoulu ja Nuoska-konsortion muut jäsenet

PALVELU/HANKE	OSALLISUUDEN OSAAMISKESKUS (OSKE 3)
Kuvaus	Opinkirjolla ja sen yhteistyökumppaneiden asiantuntijuuteen pohjautuva yhteenliittymä edisti nuorten osallisuutta nuorisolain ja hallitusohjelman tavoitteiden mukaisesti. Toiminnan tavoitteena oli koota ja julkaista materiaalia ja työkaluja laadukkaasti nuorten osallisuuden toteuttamisen tueksi erityisesti julkishallinnon viranomaisille sekä huolehtia tarvittavasta käyttönoton tuesta. Lisäksi kehitettiin nuoretjaosallisuus.fi -sivuston/palvelun ajantasaisuutta, monipuolisuutta ja laadukkuutta asiakastarpeiden mukaisesti sekä edistettiin osaamiskeskusten yhteistä nuorten osallisuuden kehittämistyötä.
Kohderyhmä	Kuntien ja valtion viranhaltijat, kuntien luottamushenkilöt

(mahd. tarkasti määriteltynä; miten sen tavoittamisessa onnistutaan)	Tuen ja palvelun levittämisessä kuntiin tehtiin yhteistyötä Kuntaliiton kanssa. Nuorten osallisuuden vahvistamiseksi ja kehittämisessä valtionhallinnossa tehtiin yhteistyötä eri ministeriöiden virkamiesten ja osallisuusasiantuntijoiden kanssa. Nuoret tavoitettiin yhteistyökumppaneiden (mm. NUVA ja Nuorten Akatemia) kautta.
Tavoitteet (vaikuttavuudesta Opinkirjon viipale, keskipitkä tavoite ja toimintavuoden tavoite)	<p>Pyrimme vaikuttamaan, että nuorten osallistuminen ja vaikuttaminen on merkityksellistä ja tuloksekasta, ja se toteutuu systemaattisesti ja korkealaatuisesti kaikessa julkishallinnollisessa toiminnassa.</p> <p>Toimintavuoden tavoitteena oli jatkaa kuntien laatukriteerityökalujen levittämistä ja vakiinnuttamista, myös ruotsinkielisiin kuntiin. Lisäksi tavoitteena oli sitouttaa kuntapäätäjiä nuorten osallisuuden toteuttamiseen.</p>
Toimenpiteet	<ul style="list-style-type: none"> • Tarjottiin viranhaltijoille tukea ja sparrausta nuorten osallisuuden kysymyksissä. • Luotiin fokusryhmä kartoittamaan Nuoretjaosallisuus.fi-palvelua, jonka pohjalta kehitettiin kokonaisvaltaisesti verkkopalvelua, myös ruotsinkielisenä. • Koottiin ja tuotettiin uusia sisältöjä Nuoretjaosallisuus.fi-palveluun kuntien ja valtionhallinnon viranhaltijoiden tarpeiden pohjalta, mm. videoita, työkaluja, toimintamalleja. • Aloitettiin Osallisuuden resepti –verkkokoulutuksen tekeminen. • Tuotettiin asiantuntijapuheenvuorojen sarja TEEHETKI #nuoretjaosallisuus yhteistyössä kaikkien nuorisovaltuustojen kanssa. • Levitettiin ja markkinoitiin Nuoretjaosallisuus.fi-palvelua. • Osallistuttiin erilaisiin viranomais-, seurakunta- ja järjestöverkostoihin ja tarvittaessa koulutettiin nuorten osallisuuteen liittyen. • Koordinoitiin kaikkien osaamiskeskusten osallisuuden teemaryhmää.
Tulosodotukset (vaikutus)	<ul style="list-style-type: none"> • Asiantuntijapuheenvuorojen sarjaan (TEEHETKI #nuoretjaosallisuus) yhdessä kaikkien nuorisovaltuustojen kanssa syntyi 14 puheenvuoroa. • Toteutettiin Osallisuus verkossa -webinaari yhteistyössä Allianssin kanssa. Webinaariin osallistui 170 henkilöä. • Nuoretjaosallisuus.fi-palvelussa vietetyn ajan määrä 2. toimintavuonna oli 11-kertainen (1 110 % enemmän) verrattuna 1. toimintavuoden vastaavaan ajanjaksoon. (1.4.2020-12.12.2020 vrt. 1.4.2021-12.12.2021, lähde: Google Analytics).

	<ul style="list-style-type: none"> • Nuoretjaosallisuus.fi-palvelun videoita (ml. Teehetket, osallisuuden laatukriteerit ja Osallisuuden resepti -videot) katsottiin 7 170 kertaa. • Teehetki-webinaarien seuraajien palautekyselyyn vastanneista 75 % koki webinaarit erittäin tai melko hyödyllisinä. Vastanneista 55 % on tuntenut Nuoretjaosallisuus.fi-palvelun.
Seurantamittarit (miten vaikutus huomataan)	<ul style="list-style-type: none"> • Palvelun analytiikkaohjelman tuottamat tilastot, palvelusta saatavat tilastot. • Somemarkkinointi: julkaisut, sitoutumiset ja jaot.
Nuorisolain arvopohja	Hanke on tukenut nuorten osallisuuden ja hyvinvoinnin vahvistumista ja lisännyt vaikuttamismahdollisuuksia omien asioidensa hoidossa.
Nuorten osallistamisen tapa päätöksentekoon	Tiivistä yhteistyötä tehtiin Nuorisovaltuustojen Liiton kanssa.
Viestintä ja markkinointi	Viestintää on hoidettu jokaisen mukana olevan järjestön olemassa olevia viestintäkanavia hyödyntäen. Jokainen järjestö on tehnyt kotisivulleen oman alisivunsa osaamiskeskustoiminnalle ja lisäksi sosiaalisen median kanavissa (FB, Twitter, Instagram) ja blogikirjoituksissa osaamiskeskustoimintaa on tuotu esille.
Alueellinen toiminta (ainakin maakunnat)	Kuntaliiton jäsenet ja sitä kautta kaikki kunnat
Vapaaehtoiset toimijat	Kehittämisryhmät, nuvalaiset nuoret
Vastuhenkilö ja yhteistyö	Julia Petäjä, Minna-Kerttu Kekki, Sonja Perkiö ja Marjo Kenttälä Nuorten Akatemia, Nuorisovaltuustojen liitto, Koordinaatti

Muut kehittämistoimet ja -hankkeet

PALVELU/HANKE	ILMASTOKIRJO / ILMASTOKOULU
Kuvaus	<p>Opinkirjolla on verkosto toimijoita, joilla on kyky ja halu kuulla lasten ja nuorten tarpeita ja toiveita ilmastokysymysten ratkaisemiseksi ja poliittiseksi vaikuttamiseksi. Ilmastokoulun johtoryhmän muodostaa nuorten ryhmä, joka määrittelee Ilmastokoulun sisällöllisiä tavoitteita kouluissa opetussuunnitelmiin integroitavaksi.</p>
Kohderyhmä (mahd. tarkasti määriteltynä; miten sen tavoittamisessa onnistutaan)	<p>Perusopetuksessa olevat lapset ja nuoret, heidän ohjaajansa</p>
Tavoitteet (vaikuttavuudesta Opinkirjon viipale, keskipitkä tavoite ja toimintavuoden tavoite)	<p>Tavoitteena oli tukea ilmastokasvatusta kouluissa sekä lievittää lasten ja nuorten kokemaa ilmastoahdistusta esimerkiksi luomalla mahdollisuuksia yhteiseen toimintaan ja vaikuttamiseen.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Luoda lapsille ja nuorille mahdollisuuksia hankkia tietoa ilmastokysymyksistä. • Tuoda lasten ja nuorten ääni kuuluville yhteiskunnassa. • Lieventää lasten ja nuorten kokemaa ilmastoahdistusta. <p>Vuonna 2021:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Lanseerattiin malli yritysten ja koulujen yhteistyölle. • Luotiin vuoropuhelumalli nuorten ja yhteiskunnan päättäjien välille (ns. Suora linja).
Toimenpiteet	<ul style="list-style-type: none"> • Rakennettiin ja avattiin ns. Suora linja –toimintamalli, jolla nuoret voivat tuoda huolensa ja aloitteensa esiin ja tavoittaa räätälöidysti juuri ne päättäjät ja virkamiehet, joiden toimialaan aihe kuuluu. Painopiste oli nuorten kysymyksissä ja huolissa. Periaatteena oli: Nuoret aloittavat, aikuiset vastaavat. • Koottiin vaikuttajapooli yhteiskunnallisista vaikuttajista, jotka sitoutuivat vuoropuheluun kouluissa olevien nuorten ryhmien kanssa. Koronatilanteesta johtuen kouluvierailuja, paneeleja, seminaareja ei toteutettu, mutta toiminta räätälöitiin ns. Suora linja –mallin sisään. • Ilmastokirjo.fi-sivustolla julkaistiin uusia tietosisältöjä, jotka ovat syntyneet vuoden 2020 Valio- ja Kesko-yhteistyön ja koululaisvierailujen pohjalta.

Tulosodotukset (vaikutus)	Ilmastokirjo.fi-sivusto tavoitti noin 1 558 opettajaa ja heidän oppilaansa.
Seurantamittarit (miten vaikutus huomataan)	Ilmastokirjo.fi-sivuston kävijämäärä oli 1 558.
Nuorisolain arvopohja	Ympäristön kunnioittaminen, kestävä kehitys, yhdenvertaisuus, osallistumisen ja vaikuttamisen mahdollisuuksien lisääntyminen
Nuorten osallistamisen tapa päätöksentekoon	Ilmastokoululla on nuorten johtoryhmä, joka ohjaa ja määrittelee siinä tehtäviä toimia.
Viestintä ja markkinointi	<ul style="list-style-type: none"> • Ilmastokirjo.fi-sivusto • Opinkirjon sosiaalisen median kanavat
Alueellinen toiminta (ainakin maakunnat)	Ilmastokirjoa käytettiin Uudenmaan, Keski-Suomen, Pohjois-Pohjanmaan ja Varsinaissuomen maakunnissa.
Vapaaehtoiset toimijat	Nuorista koostuva johtoryhmä, ilmastokasvattajat ja muut vaikuttajat, jotka antavat videoviestejään hankkeen käyttöön.
Vastuhenkilö ja yhteistyö	Eeva Mäkelä ja Jyrki Laine Natur och Miljö, Kesko, Valio, OAJ

PALVELU/HANKE	LASTEN JA NUORTEN DIGITAALISTEN LAITTEIDEN TURVALLISEN KÄYTÖN EDISTÄMINEN JA HAITALLISTEN SEKÄ ONGELMALLISEN KÄYTÖN EHKÄISEMINEN
Kuvaus	Kolmivuotinen hanke, jossa tutkittiin lasten sosiaalisen median käyttöön liittyviä riskejä ja huolikokemuksia. Tutkimustulosten pohjalta kehitetään digitaalinen peli, jota pelaamalla lapset voivat kehittää turvataitojaan. Opettajille tuotetaan opaskirja siitä, miten peliä voi pelata koulussa ja miten turvataitoihin liittyvistä asioista voi keskustella oppilaiden ja heidän huoltajiensa kanssa.
Kohderyhmä (mahd. tarkasti määriteltynä; miten sen tavoittamisessa onnistutaan)	Esi- ja alkuopetuksessa olevat oppilaat, perusasteen oppilaat, koulut

Tavoitteet (vaikuttavuudesta Opinkirjon viipale, keskipitkä tavoite ja toimintavuoden tavoite)	Hankkeen vaikutuksena tavoitellaan parantunutta some-turvallisuutta, sosiaalisen pääoman ja hyvinvoinnin lisääntymistä lasten ja nuorten sekä heidän perheidensä kohderyhmässä. Välittömänä vaikutuksena on, että opettajat saavat työvälineen turvataitojen opettamiseen.
Toimenpiteet	Hankkeessa on kehitetty 1) tutkimukseen pohjautuva virtuaalinen sovellus ja oppimateriaalia perusopetuksen sosiaalisen median turvataitojen oppimisen ja arvioinnin tueksi, 2) kunnalle ja kouluille puheeksi ottamisen ja puuttumisen malleja turvallisen somen käytön ongelmatilanteiden ennakoinniseksi ja 3) opetusmoduuli turvataitojen opettamisen tueksi osaksi terveystiedon opettajankoulutusta.
Tulosodotukset (vaikutus)	Interventiovaiheeseen on osallistunut 150 koululaista, 20 opettajaa, 65 terveystiedon opettajaopiskelijaa ja terveystiedon opettajakouluttajat.
Seurantamittarit (miten vaikutus huomataan)	Kehitettävä peli kerryttää tutkimusdataa turvataitojen paranemisesta ja välineen vaikutusten toteutumiseen. Opettajien manuaalin lataus- ja levitysmääriä seuraamalla voidaan arvioida, kuinka suuri osa kouluista tavoitetaan.
Nuorisolain arvopohja	Digitaalinen turvallisuus, yhdenvertaisuus
Nuorten osallistamisen tapa päätöksentekoon	JYO osallistaa nuoret hankkeen interventiovaiheessa oppilaitoksissa.
Viestintä ja markkinointi	Opinkirjo jakaa ja levittää hankkeen tulokset ja aineistot ja tuottaa niistä opettajien aineiston. Se julkaistaan syksyllä 2022 yhdessä turvataitoihin liittyvän digitaalisen pelin kanssa.
Alueellinen toiminta (ainakin maakunnat)	Kansallinen hanke
Vapaaehtoiset toimijat	-
Vastuhenkilö ja yhteistyö	Hanke on toteutettu Jyväskylän yliopiston Liikuntatieteellisen tiedekunnan, Opettajankoulutuslaitoksen, THL:n ja Opinkirjon yhteishankkeena.

PALVELU/HANKE	KANSALLINEN TOIMINTA- JA ARVIOINTIMALLI LUKIOIDEN JA KORKEAKOULUJEN TIEDEOPETUKSELLE
Kuvaus	Hankkeessa on luotu valtakunnallinen toimintamalli, joka tukee korkeakoulujen ja lukioiden yhteistyötä osana lukioiden tiedekasvatusta. Hanke jatkui viime vuodesta.
Kohderyhmä (mahd. tarkasti määriteltynä; miten sen tavoittamisessa onnistuttiin?)	Keskeinen kohderyhmä lukiot, mutta taustalla myös korkeakoulut
Tavoitteet (vaikuttavuudesta Opinkirjon viipale)	Tavoitteena oli luoda toimintaohjelma, joka <ul style="list-style-type: none"> • helpottaa lukiolaisten korkeakouluvalintoja tarjoamalla tietoa ja mahdollisuuksia tutustua tieteen tekemiseen ja korkeakouluopintoihin • tehostaa korkeakoulujen opiskelijavalintoja sekä opiskelijan että korkeakoulun näkökulmasta • parantaa lukiolaisten yhdenvertaista mahdollisuutta orientoitua korkea-asteen opintoihin ja saavuttaa niitä.
Toimenpiteet	<ul style="list-style-type: none"> • Koottiin lukiolaisille kattava tietopaketti korkeakouluopinnoista yhteen sivustoon. • Luotiin toimintasuunnitelma lukioiden tiedeopetuksen ja korkeakoulujen yhteistyölle. • Tuotettiin osana toimintaohjelmaa hankesuunnitelma tiedeopintojen MOOC-kurssiksi, joka orientoi lukiolaisia tiedeopintoihin ja haettiin hankesuunnitelmaan yhteistyökumppaneiksi Helsingin yliopiston MOOC-keskus ja Kauniaisten kaupunki.
Tulosodotukset (vaikutus)	<ul style="list-style-type: none"> • Luotiin kotisivukokonaisuus korkeakouluopinnoista lukiolaisille https://opinkirjo.fi/toiminta/tiedekasvatus-ja-opetus-2/taustatietoa-lukion-opinnoista/. Sieltä lukiolainen löytää opiskeluvaihtoehtoja. Samalle sivustolle koottiin tietoa meneillään olevista tiedeopetuksen ja lukioiden sekä korkeakoulujen yhteistyötavoista, korkeakouluihin hakemisesta, omien vahvuuksien kartoittamisesta sekä korkeakoulujen kurssitarjonnasta lukiolaisille. • Luotiin toimintasuunnitelma lukioiden ja korkeakoulujen tiedeopetukselle. • Toteutettiin digitaalinen arviointijärjestelmä, joka suunniteltiin lukion tiedeopetuksen kansallisesta digitaalisesta arviointijärjestelmästä, jota voidaan hyödyntää myös lukion integroivien kurssien arvioinnissa ja myös joidenkin

	<p>tiedekilpailujen (TuKoKe) arvioinnissa. Järjestelmä tarjoaa kaikille lukiolaisille yhdenvertaisen mahdollisuuden saada omalle tiedeprojektilleen kehittävä arviointi.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Laadittiin hankesuunnitelma tiedeopetuksen MOOC-kurssiksi (2 op) ja haettiin sille erillisrahoitusta.
Seurantamittarit (miten vaikutus huomataan)	Arviointialustaa käytti 229 nuorta.
Nuorisolain arvopohja	Yhdenvertaisuus, osallisuus, tasa-arvo
Nuorten osallistamisen tapa päätöksentekoon	Nuoria on kutsuttu mukaan hankkeen yhteiskehittämisen työpajaan ja heitä on kuultu tarpeista.
Viestintä ja markkinointi	Opinkirjon verkkosivut ja vahva panostus sosiaalisen median kautta. Viestintä kohdennettuna suoraan lukioihin, oppilaanohjaajille, korkeakouluille ja lukiolaisten liitolle.
Alueellinen toiminta (ainakin maakunnat)	Kansallinen hanke, kaikki maakunnat
Vapaaehtoiset toimijat	-
Vastuhenkilö ja yhteistyö	Eeva Mäkelä

PALVELU/HANKE	RECONNECT > HANKE EI TOTEUTUNUT
----------------------	---

PALVELU/HANKE	YHTEISKUNNALLINEN VÄITTELYKILPAILU NUORILLE > HANKE EI TOTEUTUNUT
----------------------	---

PALVELU/HANKE	YHTEISKUNTA, TAIDE JA NUORET 2021–2022
Kuvaus	<p>Taiteen fiktiivisyys luo turvallisen ympäristön käsitellä vaikeita aiheita, arkoja asioita ja ristiriitaisia tunteita sekä mahdollisuuden syventyä prosessin aikana kummunneisiin ajatuksiin ja tunteisiin. Nuorten kanssa on käsiteltävä yhteiskunnallisia ilmiöitä, jotka pyrkivät jäämään näkymättömäksi. Taide ei pyri selittämään ilmiöitä puhki.</p> <p>Taide ja taiteen tekeminen vahvistaa uteliaisuutta, vuorovaikutusta, myötätuntoa ja rohkeutta tehdä asioita toisin. Taide on toimijuutta ja siten yksi osa aktiiviseksi kansalaiseksi kasvamisessa. Taiteen keinoin voi joko tarkastella yhteiskuntaa tai pyrkiä vaikuttamaan yhteiskuntaan.</p>
Kohderyhmä (mahd. tarkasti määriteltynä; miten sen tavoittamisessa onnistutaan)	13–18-vuotiaat nuoret, mukana myös haja-asutusalueen nuoria
Tavoitteet (vaikuttavuudesta Opinkirjon viipale, keskipitkä tavoite ja toimintavuoden tavoite)	<ul style="list-style-type: none"> • Tarjota nuorille mahdollisuus työstää ja tuoda esille heitä maailmassa ja yhteiskunnassa askarruttavia asioita yhdessä muiden nuorten kanssa. • Tuoda nuorille mahdollisuus osallistua yhteiskunnalliseen keskusteluun nuoria innostavalla ja motivoivalla tavalla. • Taiteen keinoilla kokeilu tuottaa ääntä tai melua yhteiskunnallisista ilmiöistä voi tarjota nuorille keinon tuoda esille sellaisia yhteiskunnallisia ilmiöitä, joille ei ole vielä olemassa ilmaisia tai jotka ovat vasta hiljaisia signaaleja. • Mahdollistaa nuoren äänen kuuluminen myös kasvukeskusten ulkopuolella. • Mahdollistaa sellaisten nuorten yhteiskunnallinen vaikuttaminen, jotka muutoin jäisivät vaikuttamisessa katveeseen.
Toimenpiteet	<ul style="list-style-type: none"> • Nuori demokratia -hankeidea pilotoitiin Auran koulun kanssa. Koulussa järjestettiin yhteensä kuuden tunnin pilottityöpajakokonaisuus. • Tavoitteena oli testata optimaalista työpajan kestoja, nuorten kiinnostusta pohtia yhteiskunnallisia teemoja luovin menetelmin ja taitelijan ja opettajan välistä työnjakoa. • Pilotti kartoitti myös, millaisia välineitä esimerkiksi kouluilla on mahdollisuus hyödyntää, kuinka suuri aikaresurssi on hyvä varata ja millaisia erilaisia materiaaleja ja tietovarantoja toteuttamiseen tarvitaan.

	<ul style="list-style-type: none"> Hankkeen kehittämiseen pyydetään vuonna 2022 mukaan demokratiakasvatuksen asiantuntija/tutkija.
Tulosodotukset (vaikutus)	<ul style="list-style-type: none"> Nuoret, jotka ovat kiinnostuneita keskustelemaan yhteiskunnallisista asioista: taiteen liittäminen siihen voi avata uusia ulottuvuuksia. Nuoret, jotka ovat taiteesta kiinnostuneita: yhteiskunnallinen painopiste voi tuoda uusia ulottuvuuksia käsittäen taide sekä omaan taiteelliseen työskentelyyn. Nuoret, jotka eivät ole aktiivisia kummallakaan saralla: hanke voi herättää mielenkiintoa jompaakumpaa tai kumpaakin kohtaan. Nuorilla on mahdollisuus käsitellä poikkeusoloihin liittyvää epävarmuutta ja epätietoisuutta tulevaisuudesta. Nuorilla on mahdollisuus pysähtyä tarkastelemaan epävarmuutta ja yrittää ymmärtää nykyisyyttä kriittisesti, ennakoimattomasti ja ennako-oletuksista vapaana. Eri taidemuotojen avulla nuorilla on välineitä käsitellä korona-ajan tapahtumia ja seurauksia tulevaisuudelle.
Seurantamittarit (miten vaikutus huomataan)	Työpajaan osallistui 14 nuorta yhteensä kuuden tunnin ajan. Palautteen mukaan opiskelijat kokivat inspiroivina taiteilijan kanssa työskentelyn ja oikeille maalaus-kankaille maalaamisen. Visuaalisen tekemiseen ja demokratian yhteys jäi palautteen perusteella osin hataraksi. Taiteilija ja kuvataideopettaja olisivat toivoneet enemmän aikaa demokratian teemoihin perehtymiseen sekä muutaman lisäkerran, jotta teokset olisi saatu taidepajojen aikana valmiiksi.
Nuorisolain arvopohja	Hanke lisää nuorten mahdollisuutta toimia aktiivisena kansalaisena kansalaisyhteiskunnassa. Hanke voi vaikuttaa ainakin välillisesti nuorten kasvu- ja elinolosuhteisiin valottamalla nuorten ajatuksia, haaveita ja huolia nykyisyydestä ja tulevaisuudesta.
Nuorten osallistamisen tapa päätöksentekoon	Hankkeen teemallista sisältöä ei määritellä etukäteen. Nuorilla on siten mahdollisuus nostaa esille juuri heidän tarpeitaan palvelevia taidemuotoja käsitellä heille merkityksellisiä ilmiöitä
Viestintä ja markkinointi	Hyödynnetään järjestäjien laajoja verkostoja sekä paikallisia toimintaan mukaan tulevia taiteilijoita.
Alueellinen toiminta (ainakin maakunnat)	Varsinais-Suomi
Vapaaehtoiset toimijat	-

Vastuhenkilö ja yhteistyö	Tiina Karhuvirta Anni Ropponen, Päivi Venäläinen, Auran koulu, Rauha Aaltonen (taiteilija)
----------------------------------	---

PALVELU/HANKE	KANSALLINEN TOIMINTA- JA ARVIOINTIMALLI LUKIOLASTEN TIEDEHARRASTUNEISUUDEN TUKEMISEKSI
Kuvaus	Hankkeessa on luotu lukiolaisille suunnattu MOOC-kurssi, jonka tavoitteena on auttaa lukiolaista orientoitumaan akateemisiin opintoihin ja tutkimuksen tekemiseen. Kurssi on kaksikielinen. Sen voi suorittaa suomeksi ja ruotsiksi. Osana MOOC:ia on kansallisesti yhdenvertainen arviointialusta, jonka kautta lukiolaiset voivat saada kannustavaa ja kehittävää palautetta.
Kohderyhmä (mahd. tarkasti määriteltynä; miten sen tavoittamisessa onnistutaan)	Lukiolaiset, jotka pohtivat opiskelualan valintaa, ovat tiedeorientoituneita ja tähtäävät opintoihin tiedekorkeakouluissa.
Tavoitteet (vaikuttavuudesta Opinkirjon viipale, keskipitkä tavoite ja toimintavuoden tavoite)	Tavoitteena on tukea lukiolaisten polkua korkeakouluopintoihin, rohkaista heitä valitsemaan korkeakouluopinnot ja tarjota tietoa ja mahdollisuuksia tutustua tieteen tekemiseen.
Toimenpiteet	Tuotettiin kahden opintopisteen laajuinen korkeakouluopintoihin valmentava Tiedelukutaidon perusteet MOOC-kurssi, joka on mahdollista suorittaa kaikissa Suomen lukioissa omaan tahtiin, ajasta ja paikasta riippumatta. Kurssin osoite: tiedelukutaito.mooc.fi . Kurssin ohessa lukiolaiselle tarjotaan mahdollisuus saada arviointi ja kehittävä palaute omasta tieteellisestä tutkielmastaan digitaalisen arviointijärjestelmän kautta.
Tulosodotukset (vaikutus)	Lukiolaiset saavat yhdenvertaisen mahdollisuuden tutustua korkeakouluopintoihin ja tieteen tekemisen perusteisiin sekä valmennusta korkeakouluopintoihin ja akateemisiin taitoihin. Kurssi tukee lukiolaisia myös opiskelualan valinnassa ja tiedeharrastuneisuudessa asuinpaikasta tms. riippumatta. Korkeakouluyhteistyö ja tiedeharrastus tulevat kaikille saavutettavaksi.

Seurantamittarit (miten vaikutus huomataan)	Seurataan kurssialustan kävijöiden ja kurssin suorittajien lukumäärää. Sivusto avattiin 20.9.2021 ja joulukuun alkuun mennessä kurssialustalla oli 9 942 sivun katselua (page views). Kurssin oli suorittanut 16 opiskelijaa, ja kurssialustalle oli kirjautunut 216 opiskelijaa. (Kurssin sisältöjä on mahdollista lukea, kuunnella ja katsoa myös kirjautumatta. Ainoastaan tehtävien tekeminen ja kurssin suorittaminen vaatii kirjautumista.) Lisäksi seurataan kurssin suorittajien kurssialustalle antamaa palautetta kurssin sisällöstä ja teknisestä toteutuksesta ja kehitetään kurssia sen pohjalta.
Nuorisolain arvopohja	Yhdenvertaisuus, osallisuus, tasa-arvo, saavutettavuus
Nuorten osallistamisen tapa päätöksentekoon	Alustan ja kurssisisältöjen suunnittelussa oli mukana nuorten asiantuntijaryhmä.
Viestintä ja markkinointi	Opinkirjon verkkosivut ja vahva panostus sosiaalisen median kautta, Studia-messut, yhteistyö Opiskelemaan-podcastin kanssa. Viestintä kohdennettiin suoraan lukioihin, opoille, korkeakouluille ja lukiolaisten liitolle.
Alueellinen toiminta (ainakin maakunnat)	Kansallinen hanke, kaikki maakunnat, pl. Ahvenanmaa.
Vapaaehtoiset toimijat	-
Vastuhenkilö ja yhteistyö	Eeva Mäkelä, Hanna Mustaniemi ja Minna Riikka Järvinen Helsingin yliopisto, Helsingin yliopiston Mooc-keskus, Helsingin yliopiston tiedekasvatus, Kauniaisten kaupunki

PALVELU/HANKE	LUOKKAVALTUUSTO
Kuvaus	Luokkavalvuusto on menetelmä, jolla voidaan lisätä lasten ja nuorten kokemaa osallisuutta kouluympäristössä. Edistetään mallin käyttöä peruskouluissa.
Kohderyhmä (mahd. tarkasti määriteltynä; miten sen tavoittamisessa onnistutaan)	Perusopetuksessa olevat lapset ja nuoret
Tavoitteet	Tavoitteena on lisätä lasten ja nuorten kokemaa osallisuutta kouluissa. Malli antaa aidon mahdollisuuden osallistua ja vaikuttaa oman luokan toimintaan ja tapoihin, joilla opetusta toteutetaan.

(vaikuttavuudesta Opinkirjon viipale, keskipitkä tavoite ja toimintavuoden tavoite)	Toimintavuoden tavoite oli, että luokkavalvuustomalli tunnetaan jokaisessa peruskoulussa ja sen käyttö lisääntyy.
Toimenpiteet	<ul style="list-style-type: none"> • Jaettiin Luokkavalvuusto-opasta maksutta fyysisenä painatteenä ja ladattavana tiedotteena. • Osallistuttiin OKM:n Demokratia- ja ihmisoikeuskasvatuksen kehittämisen toimenpiteeseen luokkavalvuustomallin levittämiseksi. Luokkavalvuustomalli oli esillä demokratiakasvatustoimenpiteenä.
Tulosodotukset (vaikutus)	Luokkavalvuuston periaatteita sovelletaan yksittäisissä kouluissa ja kiinnostuneiden opettajien toimesta.
Seurantamittarit (miten vaikutus huomataan)	<p>Kootaan käyttäjäpalaute opettajilta ja lapsilta. Palautetta pyrittiin koota FB-ryhmän Luokkavalvuusto jäseniltä.</p> <p>Malli liitettiin osaksi Nuorisotutkimusseuran ja Allianssin kokoamaa demokratiakasvatusmenetelmä-pankkia. Pankki julkaistaan vuoden 2022 aikana.</p> <p>Toimintavuonna Luokkavalvuusto –opasta ladattiin ainakin 53 kertaa (ajalta 24.2.-27.9.2021 ei lataustietoja ole saatavilla) ja painettua opasta jaettiin ja välitettiin tilauksesta 90 kappaletta. Luokkavalvuusto-videota on katsottu 1 267 kertaa.</p> <p>Luokkavalvuusto sivuilla on vierailtu yhteensä 2 124 kertaa.</p>
Nuorisolain arvopohja	Osallisuus, yhdenvertaisuus, tasa-arvo
Nuorten osallistamisen tapa päätöksentekoon	Malli tuo lapset osalliseksi arjen opetusratkaisujen suunnitteluun.
Viestintä ja markkinointi	some, jakelu suoraan kouluihin
Alueellinen toiminta (ainakin maakunnat)	Kansallinen toimintamalli
Vapaaehtoiset toimijat	-
Vastuhenkilö ja yhteistyö	Opinkirjon asiantuntijat OKM, OPH, OAJ

PALVELU/HANKE	OIKEUS OPPIA
Kuvaus	<p>Kuulemisen tavoitteena oli kuulla peruskoulun oppilaiden ajatuksia siitä, kuinka yhdenvertaisuus ja koulutuksellinen tasa-arvo toteutuvat kouluissa ja millaisin toimenpitein lasten ja nuorten tasa-arvoista koulutuspolkua voitaisiin lasten ja nuorten mielestä nykyistä paremmin tukea. Tulosten keräämisen lisäksi tavoite oli kokeilla ja kehittää erilaisia menetelmiä lasten ja nuorten kuulemiseksi. Tavoite oli järjestää kuuleminen siten, että siinä toteutuu moninaisuutta maantieteellisesti ja osallistujien taustojen osalta.</p> <p>Kuuleminen oli osa opetus- ja kulttuuriministeriön Oikeus oppia -ohjelmaa, ja sen toteuttivat Osallisuuden osaamiskeskuksesta Kehittämiskeskus Opinkirjo ja Nuorten Akatemia.</p>
Kohderyhmä (mahd. tarkasti määriteltynä; miten sen tavoittamisessa onnistutaan)	<p>4.–9.-luokkalaiset, oppilaskunnan hallitusten jäsenet Noin 600 oppilasta 14 eri maakunnasta.</p>
Tavoitteet (vaikuttavuudesta Opinkirjon viipale, keskipitkä tavoite ja toimintavuoden tavoite)	<p>Kuulemisen tavoitteena oli tuottaa OKM:n Oikeus oppia -ohjelmalle lasten ja nuorten näkemyksiä siitä, kuinka yhdenvertaisuus ja koulutuksellinen tasa-arvo toteutuvat kouluissa ja millaisin toimenpitein suomalaisten lasten ja nuorten tasa-arvoista koulutuspolkua voitaisiin lasten ja nuorten mielestä nykyistä paremmin tukea. Lisäksi tavoitteena oli, että kuulemisen kautta saadaan luotua hyviä toimintatapoja ja toteutusmalleja ministeriön käyttöön myöhemmissä lasten ja nuorten kuulemisissa hyödynnettäväksi.</p>
Toimenpiteet	<p>Kuuleminen toteutettiin työpajoina etäyhteyksin 4.–9. -luokille kouluissa sekä oppilaskunnille valtakunnallisesti kevään 2021 aikana.</p> <p>Toteutettiin 23 etätyöpajaa ja valtakunnallinen työpaja 12 koulun oppilaskuntien edustajille. Kuulemiseen osallistui yli 600 peruskoululaista pääosin 4.–9. luokilta ympäri Suomen.</p> <p>Työpajat toteutettiin siten, että tavoitettiin monipuolisesti oppilaita erilaisista taustoista ympäri Suomen. Työpajoja oli yhteensä kolmella kielellä (suomi, ruotsi, pohjoissaame). Kuulemisessa hyödynnettiin osallistavia menetelmiä ja pelillisyyttä. Osallistujien rekrytoinnissa hyödynnettiin Opinkirjon eri verkostoja, jäsenjärjestöjä ja sosiaalista mediaa.</p>

	<p>Tuotoksista koottiin raportti, joka toimitettiin opetus- ja kulttuuriministeriölle elokuussa.</p> <p>Työpajojen tehtävät ja materiaalit julkaistiin osana omaoppilaskunta.fi-sivua (oppilaskunnille tarkoitetut mallit), Opinkirjon materiaalipankissa ja nuoretjaosallisuus.fi-sivuilla. Työpajat olivat osa Opinkirjon Lapsen oikeuksien sopimuksen viikon viestintäkampanjaa.</p>
Tulosodotukset (vaikutus)	<p>Lasten ja nuorten ajatukset ja mielipiteet ovat osa Oikeus oppia –hankkeen loppuraporttia, jonka pohjalta linjataan toimenpiteitä yhdenvertaisuuden ja tasa-arvoisen koulun kehittämistä.</p> <p>Työpajojen pohjalta on luotu malli lasten ja nuorten näkemysten kuulemiseksi. Malli on vapaasti eri tahojen käytössä.</p> <p>Osallistuneet koulut toteuttivat konkreettisia toimenpiteitä osana koulunsa yhdenvertaisuustyötä. Tämä oli ennakoimaton vaikutus, mutta samalla merkittävä tulos, koska se kohdentuu suoraan lasten ja nuorten elinympäristöön.</p> <p>Osallistuneet lapset ja nuoret olivat osa yhdenvertaisuutta koskevaa yhteiskunnallista keskustelua ja siten samalla toteutettiin Lapsen oikeuksien sopimusta.</p>
Seurantamittarit (miten vaikutus huomataan)	<p>Lasten ja nuorten ääni huomioidaan toimenpiteissä ja päätöksenteossa. Ennakoimattomat vaikutukset havaittiin palautekyselyjen vastauksissa sekä toimintaa arvioitaessa.</p>
Nuorisolain arvopohja	<p>Osallisuus, yhdenvertaisuus, tasa-arvo</p>
Nuorten osallistamisen tapa päätöksentekoon	<p>Projektin taustamateriaalina hyödynnettiin lasten ja nuorten haastatteluja. Työpajoja kokeiltiin lasten ja nuorten kanssa ja heiltä saatujen palautteiden perusteella työpajoja muokattiin.</p>
Viestintä ja markkinointi	<p>OKM, nuoretjaosallisuus.fi, Osallisuuden vahvistajat –verkosto, Oppilaskunnat ja osallisuus –verkosto, Opinkirjon jäsenjärjestöt.</p> <p>Julkaistut yhdenvertaisuustyöpajat olivat osa Opinkirjon Lapsen oikeuksien -viestintäkampanjaa LOS viikolla 15.11.-20.11.2021.</p>

Alueellinen toiminta (ainakin maakunnat)	Etelä-Karjala, Etelä-Savo, Kainuu, Kanta-Häme, Keski-Suomi, Lappi, Pirkanmaa, Pohjanmaa, Pohjois-Karjala, Pohjois-Pohjanmaa, Pohjois-Savo, Päijät-Häme, Uusimaa ja Varsinais-Suomi
Vapaaehtoiset toimijat	-
Vastuhenkilö ja yhteistyö	Matleena Kosonen Holdgaard ja Reija Arnberg (NA) Marjo Kenttälä, Julia Petäjä, Tiina Karhuvirta, Heikki Vuojakoski (NA), Heidi Rosbäck (NA), Minna Polvinen (OKM), Marja N. Pulkkinen (OKM)

Koulujen osallisuutta ja yhteisöllisyyttä tukeva Hymy

Kehittämiskeskus Opinkirjo tunnetaan parhaiten Hyvän toveruuden kilvasta ja Hymy-veistoksista sen tunnuksina. Jo yli 400 000 Suomessa asuvaa on saanut veistoksen ja omanneet siihen sisältyvät sosiaalisten taitojen ja yhteisöllisyyden hyveet sekä siirtäneet nämä eteenpäin yli sukupolvien. Hymyt ovat jo suomalainen instituutio: yleiskieleen on vakiintunut käsite hymypoika.

PALVELU/HANKE	HYVÄN TOVERUUDEN KILPA OPPILAIDEN OSALLISUUDEN JA HYVINVOINNIN TUKENA
Kuvaus	<p>Hyvän toveruuden kilpa on vuosien kuluessa vakiintunut nimi toiminnalle, jossa kouluissa olevat lapset ja nuoret tarkastelevat yhdessä heille merkityksellisiä sosiaalisia taitoja ja niihin liittyviä arvoja. Opettajien ja muiden ohjaajien tehtävä prosessissa on fasilitoida arvolähtöistä keskustelua lasten tai nuorten ryhmässä, ei johtaa sitä. Nuoret luovat arvoa toisilleen ja yhteisölleen.</p> <p>Prosessin päätteeksi lapset ja nuoret valitsevat keskuudestaan henkilön, jolle haluavat antaa erityisen tunnustuksen näistä taidoista. Tunnustuksina jaetaan Hymy-veistoksia.</p> <p>Kouluille tarjotaan myös Hymy-leimasin, jolla opettaja voi halutessaan kiittää lasta Hymyn arvojen mukaisesta toiminnasta läpi kouluvuoden.</p>
Kohderyhmä (mahd. tarkasti määriteltynä; miten sen tavoittamisessa onnistutaan)	Pääkohderyhmä on peruskoulujen oppilaat.

	<p>Hyvän toveruuden kilpaa voidaan kuitenkin käydä myös päiväkodeissa, toisella asteella ja muissa oppilaitoksissa.</p> <p>Hymy-toimintaa järjestettiin n. 930 koulussa, jolloin tavoitettiin 44 % Suomen peruskouluista (v. 2020 tieto).</p>
<p>Tavoitteet (vaikuttavuudesta Opinkirjon viipale, keskipitkä tavoite ja toimintavuoden tavoite)</p>	<p>Toimia työkaluna lasten ja nuorten sosiaalisten taitojen harjoittelussa ja hyvän ilmapiirin luomisessa nuorten sosiaalisissa yhteisöissä. Ehkäistä kiusaamista. Edistää toiset positiivisesti huomioivaa vuorovaikutusta.</p> <p>Toimintavuoden tavoite on kehittää toimintaa luokassa ohjaavaa mallia ja levittää sitä. Mallissa on huomioitu yhdenvertaisuuteen ja tasa-arvoon liittyviä teemoja. Käytössä on tapa, jolla voidaan seurata Hymyn toimivuutta kouluissa.</p>
<p>Toimenpiteet</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Kehitettiin Hymyn toteuttamiseen liittyvää sisältöä kotisivuilla. Julkaistu päivitetty teksti Hymyä kouluun ja Hymyä luokkaan. Tehty uusi sivu, jossa annetaan ohjeita äänestämiseen. Tuotettu esitteen ilmeen mukainen äänestämiseen liittyvä PDF opettajalle. Osa aineistosta käännetään ruotsiksi. • Valmisteltiin yhdessä Stadin ao:n kolme visuaalista tarinaa hymyn arvoihin liittyen. Tarinat löytyvät materiaalipankista. • Tuotettiin verkkokysely toiminnan toteuttamisesta, joka linkitetään veistosten lähettämiseen huomioiden GDPR-vaateet. Verkkokysely on avoinna vuoden loppuun. Kyselyn tulosta käsiteltiin kahdesti; kesäkuussa ja joulukuussa. • Esite (suomi ja ruotsi) julkaistiin ja postitettiin viikolla 4 kouluille ja toisen asteen oppilaitoksille. • Tehtiin FB-päivityksiä hymystä koko kouluvuoden aikana. Huomioitiin Hymyä luokkaan –askeleet päivityksissä. • Vuoden aikana toteutettiin prosessi uuden sukupuolineutraalin Hymy-veistoksen suunnittelemiseksi, muotoilemiseksi ja tuottamiseksi monistettavaksi kopioksi pakkauksineen ja viestintäaineistoinen. Myös Educa-messujen päälavalle tuotettiin arvokeskustelu tulevaisuuden hyveistä ja Hymyn arvojen soveltuvuudesta tulevaisuuden perustaksi.
<p>Tulosodotukset (vaikutus)</p>	<p>Hymy-toiminta rakentaa koulu yhteisöä. Jokainen oppilas saa kokemuksen siitä, että meillä kaikilla on vahvuuksia ja Hymy on jokaisen saavutettavissa. Lasten ja nuorten osallisuus vahvistuu, kun he osallistuvat Hymy-toiminnan luokkatasoiseen suunnitteluun.</p>

	Tehdyn kyselyn mukaan Hymyyn liittyvä toiminta on merkityksellistä kouluissa. Sen koetaan vahvistavan koulun toimintakulttuuria ja sosiaalisia suhteita sekä toimivan positiivisena kannustuksena myös lapsille, jotka muutoin eivät kouluissa identifioitu pärjääjinä.
Seurantamittarit (miten vaikutus huomataan)	Tehtiin webropol-kysely tilanneille kouluille. Kyselyssä selvitetään laadullisten tavoitteiden toteutumista. Kysely oli kaksikielinen ja avoinna vuoden loppuun saakka.
Nuorisolain arvopohja	Hymy on sosiaalisen vahvistamisen väline. Se edistää lasten ja nuorten kasvua toimimaan aktiivisesti yhteisön kehittämiseksi. Toiminnassa korostuu toimiminen rakentavassa yhteistyössä kaikkien kanssa
Nuorten osallistamisen tapa päätöksentekoon	Nuoret äänestävät keskuudestaan Hymyn arvoisen henkilön. Hymyä luokkaan –askelmallisissa julkaistiin ideoita oppilaskunnan luottamusoppilaiden ja tukioppilaiden osallistumisesta koulun Hymyn kehittämiseen. Lasten osallisuus siis vahvistuu edelleen.
Viestintä ja markkinointi	<ul style="list-style-type: none"> • Painetut suomen- ja ruotsinkieliset esitteet peruskouluihin, toiseen asteen oppilaitoksiin ja kuntiin vuoden alussa. • Educan ja muiden opetusalan tapahtumien peruminen pandemian vuoksi muutti viestinnän painopistettä sähköiseen viestintään. • Opinkirjon kotisivut ja Hymy-verkkokauppa • Opinkirjon FB-sivu
Alueellinen toiminta (ainakin maakunnat)	Hymy-toimintaa järjestettiin Ahvenanmaata lukuun ottamatta kaikissa Suomen maakunnissa. Lisäksi toimintaa järjestettiin muutamassa suomalaista opetussuunnitelmaa noudattavassa koulussa ulkomailla.
Vapaaehtoiset toimijat	Opettajat, ohjaajat ja muut toimintaa järjestävät henkilöt, vanhemmat.
Vastuhenkilö ja yhteistyö	Minna Riikka Järvinen, Tiina Karhuvirta ja Emma Mustaniemi Elli ja Aleks Rintala Stadin ao; Peppi Tervo-Hiltula, Heikka Valja, Satu Niemi, Lotta Äijälä (visuaalinen novelli)

II BRÄNDIT

PALVELU/HANKE	NUORTEN PARLAMENTTI / UNGDOMSPARLAMENT
<p>Kuvaus</p>	<p>Peruskoulun päättöluokkien oppilaille tarkoitettu toimintamuoto toteuttaa demokratiakasvatusta nuorten lähtökohdista käsin. Toimintaa tukee puhemiehen asettama työryhmä. Eduskunta vastaa istunnon järjestelyistä eduskunnassa ja Opinkirjo huolehtii istuntoa varten tarvittavista materiaaleista, arvioinnista, ohjeista, rekrytoinnista, yhteydenpidosta kouluihin, kerhotoiminnasta ja kerhotoiminnan materiaaleista. Toimintaa järjestetään kuitenkin tiiviissä yhteistyössä.</p> <p>Nuorten parlamentti –toiminnassa järjestetään säännöllisesti kerholaistilaisuuksia, joiden tavoitteena on antaa nuorille mahdollisuus osallistua ajankohtaiseen yhteiskunnalliseen keskusteluun. Joka toinen vuosi toteutetaan Nuorten parlamentin istunto, joka kokoaa eduskuntaan lähes 400 nuorta ja noin 150 ohjaajaa. Istuntopäivänä on monipuolista ohjelmaa oppilasedustajille ja toimittajaoppilaille. Ohjelmaa kehitetään jatkuvasti ja tavoitteena on nuorten osallistuminen ja oikean keskustelun toteuttaminen harjoittelemisen sijaan.</p> <p>Ruohonjuuritasolla toiminta on pääosin vapaaehtoista kerhotoimintaa, mutta toimintaa voi toteuttaa myös muissa nuorten osallisuusryhmissä.</p> <p>Ungdomsparlamentet är ett tvåspråkigt evenemang.</p>
<p>Kohderyhmä (mahd. tarkasti määriteltynä; miten sen tavoittamisessa onnistutaan)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Kohderyhmänä ovat peruskoulun 9. luokkalaiset oppilaat opettajineen. • Nuorten parlamentissa 2022 on tarjolla 199 paikkaa oppilasedustajille sekä kaikille ilmoittautuneille kouluille paikka toimittajaoppilaille ja ohjaajalle. Istuntoon odotetaan yli 500 osallistujaa. • Noin 150 osallistuvaa koulua on maksimäärä ts. istunnon maksimosallistujamäärä on yhteensä n. 520 henkilöä.
<p>Tavoitteet (vaikuttavuudesta Opinkirjon viipale, keskipitkä tavoite ja toimintavuoden tavoite)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Monipuolistaa koulun kerhotoimintaa osaksi demokratiakasvatusta. • Tukea nuorten osallistumista ja osallisuutta. • Edistää nuorten kiinnostusta yhteiskunnalliseen toimintaan, erityisesti eduskuntaan. • Kehittää toimintoja nuorten kuulluksi tulemisen ja vaikutusmahdollisuuksien parantamiseksi. • Tarjota lainsäätäjille mahdollisuus kuulla nuoria. <p>Toimintavuoden tavoitteena oli kehittää alueellisia ja/tai etänä järjestettävää toimintaa.</p>

Toimenpiteet

- Istunnon välivuotena toteutettiin kerholaistilaisuus eduskunnan kanssa. Ministerikyselytunnit toteutettiin 19.4.-6.5.2021. Mukana Saramo, Saarikko/Puumala ja Marin/Paatero. Kyselytuntien käsikirjoitus tehtiin yhdessä kahden nuoren kanssa. Nuoret toimivat myös juontajina kyselytunneilla. Valmistautumiseen osallistui Reeta Niemonen.
- Järjestettiin työpaja, jossa yhdessä Opinkirjon nuorten aloiteryhmäläisten kanssa tuotettiin aihiota siitä, mitkä yhteiskunnalliset teemat ovat kiinnostavia nuorten kannalta ja mitkä teemat siten voisivat olla kevään 2022 valiokuntien aiheina.
- Järjestettiin alueellinen kerholaistilaisuus 18.10. Mikkelin seudulla yhteistyössä Sodan ja rauhan keskus Muistin ja EsaManun kanssa.
- Valmisteltiin yhdessä Nuori taide –toiminnan kanssa Leader-rahoitteista toimintaa Keski-Uudellemaalle. Toiminta jatkuu vuonna 2022.
- Aloitettiin vuoden 2022 istunnon valmistelu koronatilanne huomioiden. Laadittiin kuvaus istuntopäivän toteuttamisesta etänä, mikäli valtakunnallinen koronatilanne sitä edellyttäisi. Päätös tilaisuuden toteuttamisesta suunniteltuna ajankohtana 25.3.2022 etätoteutuksen loppuvuodesta pahentuneen pandemian vuoksi. Eduskunta teki päätöksen joulukuussa perustellen päätöstä tautitilanteen lisäksi koulujen valmistautumistyömäärän pitämisenä kohtuullisena, mikäli istunto olisi kesken valmistautumisen jouduttu muuttamaan etätaapahtumaksi.
- Rekrytoitiin osallistujat istuntoon. Istuntoon ilmoittautui 196 koulua, mikä on ennätysmäärä. Kouluista ensi kertalaisia oli 109. Ruotsinkielisiä kouluista oli 7, joista kaksi Ahvenanmaalta. Ruotsinkielisistä kouluista uusia oli 3. Erityiskouluja oli ilmoittautuneista 5. Näiden lisäksi ilmoittautumisajan päätyttyä kaksi koulua kysyi mahdollisuudesta osallistua toimintaan.
- Pyrittiin lisäämään istuntopäivän vaikuttavuutta kehittämällä valiokuntatyöskentelyä siten, että nuorilla on aktiivinen rooli valiokunnissa.
- Kerhoille tarkoitetun materiaalin ajankohtaistaminen aloitettiin yhdessä Janakkalan koulun kanssa.
- Nuorten parlamentti -konseptiin kuuluu Valiokuntasimulaatio, joka on toiminnallinen, oppilaita osallistava ja oppiainerajat ylittävä demokratiakasvatuksen simulaatiomalli, jossa oppilaat harjoittelevat kansanedustajana toimimista. Ylläpito- ja kehittämistyössä huomioitiin käyttäjien toiveet. Valiokuntasimulaatiosta tiedotettiin Opinkirjon omien kanavien kautta. Linkitettiin osaksi aoe.fi -sivustoa.

	<ul style="list-style-type: none"> • Viestittiin demokratiakasvatuksen tueksi kootusta esitteestä (https://www.ihmisoikeuskeskus.fi/ihmisoikeuskoulutus/pio-opetustoimessa/demokratia-ja-ihmisoikeuskasvatu/?fbclid=IwAR1RBMdNfELQ959H7jPm-K2KTSVTjNGpNBAQgklWYy6z4hHLLhBfiruQ9CU). • Ylläpidettiin aktiivitoimijoiden sähköpostilistaa. • Osallistuttiin Allianssin Vaikuttamisrauha -viestintäkampanjan suunnitteluun ja toteuttamiseen. Kampanja jatkuu keväeseen 2022.
Tulosodotukset (vaikutus)	<ul style="list-style-type: none"> • Nuoret eri puolilta Suomea saavat yhdenvertaisen mahdollisuuden osallistua ja syventyä eduskunnan työskentelyyn ja lainsäätämisen vaiheisiin. • Teeman alla olevat toiminnot auttavat nuoria ymmärtämään demokratian toteutumista. • Opettajat saavat käyttöönsä demokratiakasvatukseen liittyviä materiaaleja. • Yhdistyksen toteuttama demokratiakasvatus koetaan asiantuntevana.
Seurantamittarit (miten vaikutus huomataan)	<ul style="list-style-type: none"> • Nuorten parlamentti -toimintaa kehitetään jatkuvan arvioinnin perusteella, jossa hyödynnetään työryhmän itsearviointia ja istunnoista kerättyä arviointitietoa osallistujilta. • Valiokuntasimulaatiota käytetään osana opetusta ja se huomataan simulaation katsoja/lukijamääristä. • Istuntoon on ilmoittautunut 150 koulua. Tavoite ylitettiin.
Nuorisolain arvopohja	<ul style="list-style-type: none"> • Osallistuminen istuntoon ja kerholaistilaisuuteen edistää nuorten osallisuutta ja vaikuttamismahdollisuuksia sekä kykyä ja edellytyksiä toimia yhteiskunnassa. • Toiminta edistää nuorten oikeuksien toteutumista luomalla yhteyksiä nuorten ja poliittisten päättäjien välille. • Yhdenvertaisuutta tuetaan kustantamalla osallistujien matkakuluja. • Nuorten parlamentin istunto ja kerholaistilaisuudet ovat esteettömiä.
Nuorten osallistamisen tapa päätöksentekoon	<ul style="list-style-type: none"> • Nuoret osallistuvat kerhojen toiminnan suunnitteluun ja toteuttamiseen. • Nuoret osallistuvat kerhomateriaalin ajankohtaistamiseen.
Viestintä ja markkinointi	<ul style="list-style-type: none"> • Viestinnässä hyödynnettiin sähköisiä tiedotuslistoja, Twitteriä, Facebookia sekä blogikirjoituksia. • Blogikirjoituksia julkaistiin 2 kpl. Lisäksi julkaistiin kirjoitus Opinkirjon blogissa. • Nuorten parlamentin kotisivut ovat eduskunnan sivujen alla. Sivut päivitettiin.

	<ul style="list-style-type: none"> • Facebook-ryhmissä (erityisesti Osallisuuden vahvistajat, Osallisuus ja oppilaskunnat, Historian ja yhteiskuntaopin opettajien ryhmä) on rekrytoitu, jaettu materiaalia ja innostettu mukaan toimintaan. • Kiinnostuneiden opettajien yhteystietoja on kerätty tiedotuslistaa varten. • Viestinnässä ja markkinoissa hyödynnettiin seuraavia tahoja: Osallisuuden vahvistajat -verkosto, Opinkirjon jäsenjärjestöt, OPH:n aiheen kannalta relevantit virkamiehet ja Lapsiasiavaltuutettu. Kukin taho on voinut tiedottaa istunnosta eteenpäin omia kanaviaan hyödyntäen. Volyymia ei kyetä seuraamaan. • Facebook-sivun tilastot • Twitter #nuortenparlamentti #osallisuus
Alueellinen toiminta (ainakin maakunnat)	Ilmoittautuneita kouluja on muissa vaalipiirissä paitsi Kainuu ml. Ahvenanmaan maakunta.
Vapaaehtoiset toimijat	Nuoret osallistuvat koulujen kerhoihin vapaaehtoisesti.
Vastuhenkilö ja yhteistyö	Tiina Karhuvirta eduskunta, osallistuvat koulut ja kerhot, Allianssi Reeta Niemonen, Zeinab Karimi, Hodan Mahad Tiina Ranto, Sanni Rantalainen; Janakkalan yläkoulun parlamenttikerho Noora Nygén ja Caterina Kettunen (Opinkirjon nuorten aloiteryhmä)

PALVELU/HANKE	OMAOPPILASKUNTA.FI
Kuvaus	Oppilaskunta on koulun oppilaiden oma yhteisö ja koko organisaation tuki. Oppilaskuntatoiminnan ytimenä on vaikuttaminen koulu yhteisön kehittämiseen sekä mahdollistaa oppilaiden äänen kuulumisen heitä koskevissa asioissa. Toiminnan ohjaavat opettajat ovat avainasemassa laadukkaan ja vaikuttavan toiminnan toteutumisessa. Opinkirjon ylläpitämä www.omaoppilaskunta.fi -sivusto on oppilaskunnan ohjaajille suunnattu tukipalvelu.
Kohderyhmä (mahd. tarkasti määriteltynä; miten sen tavoittamisessa onnistutaan)	Peruskoulun oppilaskuntatoiminnan ohjaavat opettajat. Tavoittamisen onnistumista arvioidaan omaoppilaskunta.fi -sivuston kävijämäärän ja Oppilaskunnat ja osallisuus –FB-ryhmän jäsenten lukumäärän avulla loppuvuodesta. Tavoitteena on, että palvelua käyttää vuosittain noin 2 000 perusopetuksen oppilaskuntatoiminnan ohjaavaa opettajaa. Omaoppilaskunta.fi -sivustolla oli käyttäjiä 4585 ja Oppilaskunnat ja osallisuus –FB-ryhmässä 1604 jäsentä, joten tavoite ylittyi.

<p>Tavoitteet (vaikuttavuudesta Opinkirjon viipale, keskipitkä tavoite ja toimintavuoden tavoite)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Koulujen osallisuus- ja demokratiakasvatustoiminnat vahvistavat lasten ja nuorten kokemusta mahdollisuudesta vaikuttaa omaan yhteisöön, toiminnot ovat avoimia kaikille yhteisöön kuuluville lapsille. Oppilaskuntatoiminta on osallistuville merkityksellinen kokemus. • Oppilaskuntatoiminnan tavoitteina on tukea kouluhyvinvointia ja mahdollisimman laajaa osallisuustoimintaa koulussa. Oppilaan näkökulmasta toiminta vahvistaa yhteisöön kuulumisen tunnetta. • Edistää oppilaiden osallistumista osallisuusryhmien perustamiseen ja vahvistaa oppilaiden tunnetta siitä, että haluavat edistää lähiyhteisön hyvää. • Omaoppilaskunta-sivuston materiaalit ja omatoimiseen oppilaskuntatoiminnan ohjauksen kouluttautumiseen tarjotut kokonaisuudet edistävät oppilaiden vaikutusmahdollisuuksien paranemista ja tukevat ohjaajien työtä oppilaiden osallisuuden parantamiseksi. • Tukea oppilaskuntatoiminnan ohjaavia opettajia toteuttamaan laadukasta oppilaskuntatoimintaa. • Kehittää kouluissa tapahtuvan oppilaskuntatoiminnan suunnitelmallisuutta ja systemaattisuutta. • Lisätä lasten ja nuorten äänen kuuluvuutta.
<p>Toimenpiteet</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Pyrittiin osallistumaan DINO-hankkeen kautta Oppilaskuntatoiminnan manuaali 2.0 kehittämiseen yhdessä toisen asteen opiskelijajärjestöjen kanssa. Manuaalin kehittämistä ei ilmeisesti aloitettu. • Ylläpidettiin omaoppilaskunta.fi -sivustoa. • Tuotettiin sivustolle materiaalia käyttäjätoiveiden perusteella. • Mahdollistettiin oppilaskunnan ohjaajien vertaiskeskustelu ylläpitämällä FB-ryhmää. • Koulutettiin oppilaskuntatoiminnan ohjaajia. • Jatkettiin Osallisuuden vahvistajat –verkoston toiminnan johtamista. Järjestettiin kolme tapaamista etäläsnäolomahdollisuudella. Tavoitteena oli osallisuusasioiden parissa työskentelevien ammatillisen keskustelun mahdollistaminen ja teemaan liittyvien ajankohtaisten asioiden käsittely. Kutsuttiin puhujia ministeriöistä, valtion laitoksista ja järjestöistä. • Koulutettiin Planin Ratkaisijat –opettajien täydennyskoulutuksessa osallisuudesta kouluissa ja opetuksessa. • Koulutettiin Tampereen seudun esi- ja alkuopettajia osallisuudesta kouluissa ja opetuksessa. Yhteistyö Osakkeen kanssa. • Toteutettiin 6 kerran webinaarisarja ‘Puhetta osallisuudesta’. Puhujina oli eri alojen asiantuntijoita.

	<ul style="list-style-type: none"> • Valmisteltiin kokeilua, jossa 2–3 oppilaskunnan luottamusoppilaat kehittävät yhdessä oppilaskuntatoiminnan käytäntöjä. Yhteistyö aloitettiin Lahden Salpausselän koulun kanssa, mutta yhteistyökumppaniksi vaihtui rovaniemeläinen Korkalovaaran koulu ja Rovaniemen kaupungin vapaa-ajan palvelut. Toteutettiin koulun kanssa valtakunnallinen oppilaskuntatoiminnan seminaari, jossa osallistujina olivat oppilaskuntien edustajia. • Osallistuttiin Nuorten Suomen Vaikuta! -työpajakonseptin kehittämiseen oppilaskuntatoiminnan osalta. • Kirjoitettiin osaamiskeskus Nuoskan koulunuorisotyötä käsittelevään julkaisuun artikkeli oppilaskuntatoiminnasta. • Toteutettiin Koodinaatin ja Nuvan kanssa yhteistyössä oppilas- ja opiskelijakuntatoimintaa kartoittava kysely. Kyselyn tuloksia jaettiin sosiaalisessa mediassa. Kyselyn pääasiallisista tuloksista koottiin raportti “Koulusta parempi paikka kaikille”.
Tulosodotukset (vaikutus)	<ul style="list-style-type: none"> • Oppilaskunta on kaikkien koulu yhteisön lasten ja nuorten demokratiataitojen kehittymisen paikka ja tapa. • Ohjaajat saavat tukea oppilaskunnan ohjaamiseen. • Ohjaajien käyvät toimintaa ohjaavaa keskustelua verkossa.
Seurantamittarit (miten vaikutus huomataan)	<ul style="list-style-type: none"> • Omaoppilaskunta.fi-sivustoa käyttäneiden määrä lisääntyy 3 %. Sivuston kävijämäärä ei yltänyt kasvutavoitteeseen. • Oppilaskunnat ja osallisuus -FB-ryhmän jäsenmäärä kasvaa 10 % ja julkaisut lisääntyvät 10 %. Jäseniä ryhmässä on 1 604. • Mittareiden luvut tarkistettiin loppuvuonna. • Oppilaskuntatoiminnan laadullista kehittymistä arvioidaan yhdessä aktiiviohjaajien ja oppilaiden kanssa keskustellen huomioiden erityisesti aktiiviseen toimintaan osallistuneiden määrää ja millaisia taitoja osallistujat ovat saaneet. Taidoista järjestettiin yksi Puhutaan osallisuudesta ja vaikuttamisesta –webinaari.
Nuorisolain arvopohja	<p>Oppilaskuntatoiminnan vahvistaminen edistää nuorten aktiivista kansalaisuutta parantamalla nuorten mahdollisuuksia osallistua koulu yhteisön päätöksentekoon eri tasoilla. Se vahvistaa nuorten kykyä toimia ja osallistua yhteiskunnassa. Sosiaalista vahvistamista tuetaan nostamalla esiin nuorten moninaisuus ja vahvistamalla ohjaajia “kutsumaan” mukaan myös niitä nuoria, jotka eivät ole jo valmiiksi aktiivisia. Vireä ja monipuolinen oppilaskuntatoiminta parantaa nuorten kouluhyvinvointia.</p>

	Aktiivinen oppilaskuntatoiminta ja oppilaiden aktiivinen toiminta kouluyhteisössä tukee lasten ja nuorten kasvua aktiiviseen toimintaan kansalaisyhteiskunnan jäsenenä. Oppilaskuntatoiminta yhteisöllisenä ryhmätoimintana tukee lasten ja nuorten kasvua yhteisöllisyyteen, yhteisvastuuseen ja yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon toteutumiseen.
Nuorten osallistamisen tapa päätöksentekoon	Oppilaskuntatoimintaa arvioidaan yhdessä lasten ja nuorten kanssa. Arviointi ohjaa toimenpiteitä.
Viestintä ja markkinointi	<ul style="list-style-type: none"> • Opinkirjon FB-sivu • Oppilaskunnat ja osallisuus –FB-ryhmä • Osallisuuden vahvistajat –verkosto ja –FB-ryhmä • Viestitään opettajakoulutuksissa ja NOPE-koulutuksissa • Twitterissä viestitään tunnuksilla #osallisuus ja #oppilaskunta • Osallistuttiin Lapsen oikeuksien viikon 46 (15.11.-20.11.2021) viestintäkampanjaan
Alueellinen toiminta (ainakin maakunnat)	Oppilaskuntatoiminta toteutuu kaikissa kouluissa. Omaoppilaskunta.fi-sivustoa on käytetty kaikissa Suomen maakunnissa pl. Ahvenanmaa (palvelu ei ole ruotsinkielinen).
Vapaaehtoiset toimijat	Ohjaajilla on mahdollisuus vertaistukeen ja kehittämiseen Facebook-ryhmässä Oppilaskunnat ja osallisuus. Toiminta verkossa mahdollistaa vertaisten välisen keskustelun, kokoaa yhteen toimintaideoita sekä tarjoaa foorumin kysymysten ja vastausten esittämiseen. Arviointiin pyydetään mukaan vapaaehtoisia ohjaajia Facebook-ryhmän kautta.
Vastuhenkilö ja yhteistyö	Tiina Karhuvirta Suomen lukiolaisten liitto, Allianssi, Nuorten Suomi, Plan

PALVELU/HANKE	POPUPKOULU.FI
Kuvaus	PopUp-koulu on toimintamalli, jossa lapset ja nuoret pääsevät näyttämään muualla kuin koulussa hankkimaansa osaamista. Tällaisia voivat olla harrastukset tai sisällöt, joiden osaamisen nuori on hankkinut omatoimisesti, kuten esim. origamien teko, pienoismallit tms.

	Nuoret jakavat osaamistaan toisilleen työpajoissa, jotka järjestetään yleensä koulun tai oppilaitoksen tiloissa. Vertaisoppimisella ja –ohjaajuudella on keskeinen rooli.
Kohderyhmä (mahd. tarkasti määriteltynä; miten sen tavoittamisessa onnistutaan)	Perusopetuksessa ja toisella asteella olevat oppilaat.
Tavoitteet (vaikuttavuudesta Opinkirjon viipale, keskipitkä tavoite ja toimintavuoden tavoite)	<p>PopUp-koulu on työpajapäivä, jonka tavoitteena on</p> <ul style="list-style-type: none"> • rakentaa yhteisöllistä toimintakulttuuria • luoda lasten ja nuorten ympärille avoin oppiva yhteisö • rikastaa koulun yhteistyötä kotien ja lähialueen toimijoiden kanssa • tukea lasten ja nuorten oman osaamisen tunnistamista ja tunnustamista • osallistaa lapsia ja nuoria taitojen jakamisessa ja kehittämisessä.
Toimenpiteet	<ul style="list-style-type: none"> • Sivustolle teetettiin saavutettavuusauditointi ja sen pohjalta sivustoon tehtiin parannuksia. • Ylläpidettiin Popupkoulu.fi-verkkopalvelua ja tuettiin sen käyttäjiä.
Tulosodotukset (vaikutus)	Lapset ja nuoret saavat pystyvyyden ja osallisuuden kokemuksen saadessaan jakaa osaamisensa vertaisilleen.
Seurantamittarit (miten vaikutus huomataan)	Toimintamallia arvioitiin määrällisesti verkkopalvelujen käyttäjämääriä seuraamalla ja tarkastelemalla. Paikkakuntia seuraamalla saatiin tietoa palvelun levinneisyydestä ja nuorten tasa-arvoisesta mahdollisuudesta osallistua PopUp-koulutapahtumiin. Työkälulla oli 55 298 istuntoa, 220 157 sivunkatselua ja 27 603 käyttäjää vuoden aikana eri puolilla Suomea.
Nuorisolain arvopohja	<ul style="list-style-type: none"> • Lähtökohtana on monialainen yhteistyö, joka lisää yhteistä tekemistä ja yhteisöllisyyttä koulun ja lähiympäristön välillä. • Lapset ja nuoret saavat mahdollisuuden tuoda omaa osaamistaan esille. Osaaminen on esim. harrastuksissa opittua. • PopUp-koulussa kaikilla on mahdollisuus tulla kuulluksi ja osallistua koulupäivän suunnitteluun. • Pajan pitäjät saavat toimia itsenäisesti ja oppivat uusia näkökulmia yhteisössä toimimisesta. • Päivän aikana osallistujat oppivat uusia asioita.

Nuorten osallistamisen tapa päätöksentekoon	Lapset ja nuoret ideoivat, suunnittelevat ja toteuttavat itse työpajat, joissa he opettavat hallitsemaansa tietoa ja taitoja muille.
Viestintä ja markkinointi	<ul style="list-style-type: none"> • Opinkirjon kotisivu, popupkoulu.fi -sivu, FB-sivut • Nuori Opettaja -koulutukset.
Alueellinen toiminta (ainakin maakunnat)	Popupkoulu.fi on digitaalinen työkalu, joka on maksutta käytettävissä kaikkialla Suomessa. Toimintavuonna käyttäjiä oli kaikista Suomen maakunnista ml. Ahvenanmaa (lähde: google analytics).
Vapaaehtoiset toimijat	Vanhempainyhdistysten jäsenet, opettajat, ohjaajat, liikunta-. ym. seurojen jäsenet, seurakuntien henkilöstö.
Vastuhenkilö ja yhteistyö	Opinkirjo ja paikalliset toteuttajat

PALVELU/HANKE	TUTKI-KOKEILE-KEHITÄ
Kuvaus	<p>Tutki-Kokeile-Kehitä (TuKoKe) on tiede- ja teknologiakasvatuksen tukimuoto lasten ja nuorten tiede- ja teknologiaharrastuneisuudelle. Toiminnan tavoitteena on innostaa ja rohkaista lapsia ja nuoria harrastamaan tieteitä ja teknologiaa. Tärkeää on myös tarjota tukea ja esiintymisfoorumi jo innostuneille.</p> <p>TuKoKe-toiminta aloitettiin vuonna 1979. Se näkyy kouluissa, päiväkodeissa ja kodeissa lasten ja nuorten tutkimuksina, keksintöinä ja projekteina ja huipentuu vuosittain lopputapahtumaan. TuKoKe mahdollistaa tiedeharrastuneisuuden tieteenalasta riippumatta, ja osallistua voi yksin tai ryhmässä. TuKoKe on vakiinnuttanut asemansa osana lasten ja nuorten tiede- ja teknologiakasvatusta ja on laajin tiede- ja teknologiakilpailu Suomessa. Det är möjligt att delta i kompetitionen med en svenskspråkig projekt. Also projects in English are welcome.</p> <p>TuKoKe tavoittaa ja antaa väylän itsensä toteuttamiseen varsinkin keksimisestä ja tieteistä kiinnostuneille lapsille ja nuorille sekä tarjoamaan heille merkityksellisyyden kokemuksia. Tuloken kautta heillä on mahdollisuus saada arvostusta ja asiantuntevaa palautetta juuri itse valitsemallaan alalla tekemästään työstä sekä kohdata samanmielisiä nuoria</p>

	<p>TuKoKessa on neljä sarjaa: esi- ja alkuopetus, 3.–9.-luokkalaiset, toinen aste sekä yhdistelmä eri ikäluokista.</p> <p>TuKoKe-lopputapahtuma on kansallinen karsintakilpailu kansainvälisiin tiedekilpailuihin. Suomalaiset nuoret ovat menestyneet kansainvälisissä kilpailuissa useina vuosina, ja kilpailut ovat toimineet ponnahduslautana kansainväliselle uralle esimerkiksi Joonna Pohjosella, Perttu Pölösellä ja Petteri Timosella. TuKoKen toimintakielet ovat suomi, ruotsi ja englanti, mikä mahdollistaa osallistumisen myös muista kuin suomenkielisistä kouluista tai perheistä.</p> <p>TuKoKessa menestyneille tarjotaan myös suoria opiskelupaikkoja korkeakouluihin ja yliopistoihin.</p>
<p>Kohderyhmä (mahd. tarkasti määriteltynä; miten sen tavoittamisessa onnistutaan)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • 5–21 –vuotiaat nuoret • ohjaavat opettajat ja vanhemmat <p>Toiminta on kaikille avointa eikä riipu koulun tai opettajan aktiivisuudesta. Osallistua voi myös yksin tai vanhemman tai muun ohjaajan tukemana.</p>
<p>Tavoitteet (vaikuttavuudesta Opinkirjon viipale, keskipitkä tavoite ja toimintavuoden tavoite)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Edistää ja tukea lasten ja nuorten tiede- ja teknologiaharrastuneisuutta. • Tukea lahjakkuutta nuorissa. • Vastata yksilöllisiin tarpeisiin ja kannustaa lapsia ja nuoria kehittämään taitojaan ja osaamistaan omien taipumustensa ja toiveidensa mukaisesti sekä antaa toiminnasta kannustavaa ja eteenpäin vievää palautetta. • Tarjota mahdollisuus yksilöllisiin oppimispolkuihin sekä yhteys muihin nuoriin tietentekijöihin ja aikuisiin tutkijoihin. • Tukea tiedeharrastusta sekä lasten ja nuorten kiinnostusta tieteisiin ja teknologiaan. • Saattaa yhteen tieteestä ja teknologiasta kiinnostuneita lapsia ja nuoria, auttaa heitä löytämään muita samanmielisiä ja tarjota heille merkityksellisyyden kokemuksia. • Parantaa toiminnan monipuolisuutta ja laatua tukemalla tiedekasvatustyöstä kiinnostuneita aikuisia ja parantamalla opettajien valmiuksia ohjata tutkielmia ja projekteja. • Antaa nuorille mahdollisuus luoda kansainvälisiä kontakteja kehittämällä kansainvälistä yhteistyötä. • Tuoda esille tiedekasvatuksen mahdollisuudet monikulttuurisuuden vahvistajana. • Kehittää tiedekasvatuksen materiaaleja ilmiöopetuksen näkökulmasta. • Lisätä lasten ja nuorten mahdollisuuksia tutkielman tekoon monialaisten oppimiskokonaisuuksien yhtenä osana ja lukion teemaopinnoissa. • Tuoda esille tutkielman tärkeys laaja-alaisen osaamisen taitojen kehittymisessä. • Pitää yllä kansainvälisiä yhteistyökontakteja.

	<p>Toimintavuoden tavoitteena oli:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kehittää TuKoKen arviointia ja uuden esiraadin toimintaa. Esiraatitoiminnan tavoitteena on parantaa ja yhdenvertaistaa kilpailuun saapuneiden töiden arviointia ja parantaa arvioinnin laatua; esiraadit antoivat lausunnot asiantuntija-arviointiin lähetettävistä töistä • Uudistaa nettisivut nuori-lähtöisiksi
<p>Toimenpiteet</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Tarjottiin projektitöiden ohjaajille tukea ohjaukseen: <ul style="list-style-type: none"> • Tuotettiin verkkopohjainen oppimateriaali Tutkimuksen tekemisen perusteet (https://opinkirjo.fi/tutkimuksen-perusteet/). Materiaali uudistettiin vuonna 2021, jotta se sopii yhteen uuden LOPSin kanssa ja on helpommin käytettävissä myös itseopiskeluun. • Lopputapahtumassa 2021 järjestettiin ohjaajille oma työpaja projektitöiden ohjaamisesta. • Tukoken uutta verkkosivustoa varten tuotettiin erillinen sivu, jossa kuvataan Tukoke-työprojektia opettajan tai ohjaajan näkökulmasta. • Tukoken verkkosivuston uudistamisen yhteydessä konkretisoitiin ohjaajan ohjeistusta ja lisättiin sivustolle opettajia varten vinkkejä TuKoKe-projektin aikataulutuksesta koulutyössä. • Lisäksi ohjaajien käytössä on Opettajasta ohjaajaksi -täydennyskoulutuksen suunnittelutyökalut sekä Opinkirjon laaja tiedekerhomateriaali. Sen vinkit ovat sivuston kävijämäärän mukaan hyvin suosittuja. • Tukoken someviestinnässä huomioitiin myös uuden Tiedelukutaidon perusteet –MOOC-kurssin tarjoama tuki Tukoke-projektien ja –raporttien työstämiseen. • kehitettiin esiraatikäytäntöä, jossa monialainen raati arvioi kilpailuun lähetetyt työt ja valikoi niiden joukosta erikseen erityisasiantuntijoiden arviointia vaativat työt. Vahvistettiin esiraadin kokoonpanoa uusien alojen asiantuntijoilla ja myös kasvatettiin raatilaisten lukumäärää. • Järjestettiin huhtikuussa 2021 täysin virtuaalinen lopputapahtuma ja finalistitöiden virtuaalinen näyttely, joka avaa myös muualla kuin pääkaupunkiseudulla asuville mahdollisuuden päästä tutustumaan loppukilpailutöihin. Näyttely oli esillä osoitteessa tukoke-finalistit.fi syyskuun loppuun asti. Lopputapahtumaan osallistui lapsia ja nuoria ympäri Suomen. Lopputapahtuma järjestettiin Howspace-verkkoalustalla. Tapahtumassa jokaisella kilpailutyöllä oli oma virtuaalinen tila, jossa käytiin tuomaristohaastattelut. Lisäksi kilpailijoilla oli mahdollisuus vieraila toistensa töiden tiloissa keskustelemassa. Osallistujille järjestettiin myös vapaamuotoisia chatti- ja tapaamismahdollisuuksia sekä

	<p>työpajoja, joiden ohjaajiksi kutsuttiin eri alojen asiantuntijoita. Howspace-ympäristön kokoamisessa otettiin huomioon se, että sitä tulevaisuudessa voitaisiin hyödyntää myös osana lähitapahtumaa, esimerkiksi osallistujien informoimiseen ja tuomariston kokouksen yhteydessä.</p> <ul style="list-style-type: none"> • TuKoKen arvioinnissa pilotoitiin uutta sähköistä osallistumis- ja arviointialustaa. Kokemukset olivat hyviä. • TuKoken lopputapahtumassa valittiin myös edustajat kansainvälisiin ISEF- ja EUCYS-kilpailuihin. Kumpikin järjestettiin tänä vuonna etä- tai hybriditoteutuksella. • Otettiin nuoria entistä enemmän mukaan kilpailutöiden arviointiprosessiin. Nuoria oli mukana esiraadissa ja lopputapahtuman tuomaristossa. • Kesän 2021 aikana toteutettiin Tukoke.fi-verkkosivuston uudistus, jossa kiinnitettiin huomiota käytettävyyteen, saavutettavuuteen ja selkeyteen. Uudistus toteutettiin omin voimin julkaisujärjestelmän avulla. Eri käyttäjäryhmiltä kysyttiin toiveita verkkosivustosta. Nuoria oli mukana sivuston uudistamistyössä arvioimassa sivuston sisältöä ja rakennetta. • Käynnistettiin uusi yhteistyömuoto Aalto Design Factoryn kanssa. Design Factoryn kouluttajat järjestävät lukiolaisille työpajoja, joissa tutustutaan elektroniikkaan ja tuotekehitykseen. Alun pilottivaiheessa ollaan hakemassa yhteistyökouluja. Tavoitteena on saada mukaan viisi koulua, joista kaksi on muualla kuin pääkaupunkiseudulla. • Markkinoitiin TuKoKea uuden syksyllä 2021 avautuvan Tiedelukutaidon perusteet -verkkokurssin sivustolla mahdollisuutena soveltaa opittua käytännössä ja saada asiantuntijan palaute omasta työstä.
<p>Tulosodotukset (vaikutus)</p>	<p>TuKoKe tuottaa lapsille ja nuorille merkityksellisyuden kokemuksen, voimaannuttaa ja vahvistaa minäpystyvyyttä. Tunnettuuden kasvattamisella pyritään entisestään lisäämään TuKoKen osallistujamäärää ja kasvattamaan osallistujien maantieteellistä jakaumaa sekä saamaan uusia kouluja ja ohjaajia mukaan.</p>
<p>Seurantamittarit (miten vaikutus huomataan)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • osallistuneiden lasten ja nuorten määrä: 149 kilpailutyötä, joiden tekoon osallistui 229 lasta ja nuorta. Osallistujia oli hiukan vähemmän kuin edellisinä vuosina, mikä todennäköisesti johtui koronatilanteesta. • Laadullinen arviointi suoritettiin sähköisellä lomakkeella ohjaajilta ja osallistujilta. Palaute oli kiittävää. • Alueellinen tasa-arvoisuus: TuKoKe on edelleen etenkin lukiolaisten sarjan osalta ns. eliittilukioiden hallitsema. Tilanteen muuttaminen edellyttäisi tiedeharrastuneisuuden merkityksen nostamista lukio-opintojen aikana

	<p>esim. Lukiodiplomi uudistuksessa. Tämä ei kuitenkaan etene koulutuspoliittisten valintojen takia. Nuorempien sarjoissa osallistuminen on tasa-arvoisempaa.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Esiraatitoiminnan ja arvioinnin kehittämistä varten koottiin esiraadilta palaute arvioinnin sujuvuudesta ja kehittämiskohteista.
Nuorisolain arvopohja	<ul style="list-style-type: none"> • Yhdenvertaisuus ja tasa-arvo: toiminta tarjoaa kaikille Suomessa asuville nuorille yhdenvertaisen mahdollisuuden tiedeharrastuneisuuteen, palautteeseen ja samanhenkisten nuorten yhteisöön pääsemiseen • Kestävä kehitys: tieteellisen ajattelun ja osaamisen kautta nuorten mahdollisuudet kestävään toimijuuteen ja osallistumiseen paranevat
Nuorten osallistamisen tapa päätöksentekoon	<ul style="list-style-type: none"> • Sisältöä luodaan lapsilta ja nuorilta kerättävien ideoiden perusteella. • Nuoret osallistuvat TuKoKe-neuvottelukunnan ja esiraadin työhön sekä tuomarointiin lopputapahtumassa. • TuKoKen verkkosivuston uudistamisessa oli nuoria mukana arvioimassa ja luomassa sisältöjä. • Toimintaan ja lopputapahtumaan osallistuvat ovat alle 21-vuotiaita esiopetusikäisistä toisen asteen opiskelijoihin.
Viestintä ja markkinointi	<ul style="list-style-type: none"> • jaettiin artikkeleita, valokuvia ja videoita. • julkaistiin toimintaan liittyviä artikkeleita TEK-verkkolehdestä. • Toiminnan viestintä: FB, Instagram, julisteet, kotisivut, kurssimateriaalit • Tuotettiin julisteita laitettavaksi esille nuorten tiloihin • Yhteistyötahot viestivät omilla viestintäkanavilla.
Alueellinen toiminta (ainakin maakunnat)	<p>Vuonna 2021 TuKoKe-töitä lähetettiin kilpailuun seuraavilta paikkakunnilta: Alajärvi, Asikkala, Espoo, Hankasalmi, Helsinki, Kannus, Kartanokoski, Kauniainen, Kaustinen, Mikkeli, Oulu, Rovaniemi, Seinäjoki, Tampere, Tuusula, Valkeakoski ja Vantaa.</p>
Vapaaehtoiset toimijat	<ul style="list-style-type: none"> • Neuvottelukunta. Vapaaehtoisuuteen perustuva neuvottelukunta kokoontui kaksi kertaa. • Arvioitsijat: eri alojen asiantuntijoita mm. professoreita ja tutkijoita. He antavat arviointilomakkeella palautteen yhdestä tai useammasta kilpailutyöstä. • Tuomarit: lopputapahtumassa tuomareina oli eri tahojen edustajia: esimerkiksi opettajia, opiskelijoita, professoreita ja tutkijoita.

Vastuhenkilö ja yhteistyö	Eeva Mäkelä ja Emma Mustaniemi Tekniikan Akateemiset TEK, Aalto Design Factory, LUMA Suomi, opettajien ainejärjestöt, TuKoKe-esiraati ja –neuvottelukunta sekä tuomaristot.
----------------------------------	--

PALVELU/HANKE	YRITYS HYVÄ
Kuvaus	<p>Yritys Hyvä on valtakunnallinen kilpailu 5–29-vuotiaille, joka nostaa esiin monenlaista lasten ja nuorten osaamista. Yrittäjyyden ja yritteliäisyyden kilpailu antaa jokaiselle mahdollisuuden luoda, pohtia ja tuoda esiin omia vahvuuksiaan. Monipuoliset tehtävät kannustavat oma-aloitteisuuteen, kekseliäisyyteen ja yhteisöllisyyteen. Kilpailussa saa rohkeasti ideoida, heitellä vilttejä ajatuksia ja käyttää mielikuvitusta. Yritys Hyvä tarjoaa lapsille ja nuorille mahdollisuuden yhdenvertaiseen osallisuuteen, edistää nuorten osallisuutta ja vaikuttamismahdollisuuksia sekä kykyä ja edellytyksiä toimia yhteiskunnassa. Deltagandet är också möjligt med ett svenskspråkig projekt.</p> <p>Kaikki osallistujat ohjaajineen saavat tuotepalkinnon. Parhaat työt palkitaan voittajien juhlassa rahapalkinnoin.</p> <p>Tehtävissä haastetaan lapset ja nuoret käyttämään ja kehittämään laaja-alaisen osaamisen taitojaan ja tutustumaan työelämään ja yrittäjyyteen. Tekemisen tapoja on useita, jotta mahdollisimman moni rohkaistuisi osallistumaan ja näyttämään osaamistaan.</p> <p>Tehtävät kannustavat osallisuuteen, vaikuttamiseen, yrittämiseen, osaamisen jakamiseen, kulttuurisen arvon tuottamiseen ja hyvän tekemiseen. Tehtävävaihtoehdoissa on pyritty esittelemään yrittäjyyttä kiinnostavasti ja yritteliäisyyttä korostaen.</p> <p>Yritys Hyvä käynnistyi syyskuun viidentenä, Yrittäjän päivänä, ja kilpailuaikaa oli maaliskuun ensimmäiseen päivään asti. Sarjojen moniammatilliset esiraadit tutustuivat kaikkiin kilpailutöihin, tekivät esikarsinnan ja antoivat jatkokon päässeille arvion. Kilpailulautakunta arvioi parhaat kilpailutyöt ja päätti voittajat, kunniaininnon saajat ja voittosummat (50–1000 €). Kilpailussa oli mukana laajasti opetusalan ja yrittäjyyden osaajia ja tahoja.</p>
Kohderyhmä	<ul style="list-style-type: none"> • Eri-ikäiset lapset ja nuoret esikoululaisesta korkeakouluasteelle saakka. • Avoin kaikille, ei sidottu koulutyöhön. • Osallistua voi koulussa/oppilaitoksessa tai vapaa-ajalla.

(mahd. tarkasti määriteltynä; miten sen tavoittamisessa onnistutaan)	<ul style="list-style-type: none"> • Opettajat ja ohjaajat, joita tuettiin toteuttamaan yrittäjyyskasvatusta omassa opetuksessaan opetussuunnitelmien mukaisesti.
Tavoitteet (vaikuttavuudesta Opinkirjon viipale, keskipitkä tavoite ja toimintavuoden tavoite)	<ul style="list-style-type: none"> • Innostaa lapsia ja nuoria pohtimaan yrittäjyyden ja yritteliäisyyden merkitystä omassa elämässään ja yhteisössään. • Tarjota lapsille ja nuorille kanava tuottaa yrittäjyyden erilaisia ilmentymiä. • Kehittää yrittäjyyttä tukevaa menetelmällistä osaamista koulussa. • Vaikuttaa yrittäjyyskasvatuksen edistämiseen. • Jakaa tietoa työelämästä, yrittäjyydestä ja yrittäjyyskasvatuksesta. • Kehittää kilpailuun elementtejä yhdessä nuorten kanssa. <p>Toimintavuoden tavoitteena oli</p> <ul style="list-style-type: none"> • kasvattaa osallistujamäärää ja jouhevoittaa kilpailutöiden palautus- ja arviointiprosessia kehittämällä uutta palautus- ja arviointijärjestelmää edelleen. • aktivoida opetuksenjärjestäjiä kannustamaan kouluja osallistumaan kilpailuun. • tuottaa kilpailun ohjeen yrittäjyyskasvatukseen innostava kirja opettajille ja ohjaajille
Toimenpiteet	<ul style="list-style-type: none"> • Kilpailu järjestettiin viidessä sarjassa: I esi- ja alkuopetus, II 3.–6. luokat, III 7.–9. luokat, IV toinen aste ja O opettajaksi opiskelevien sarja. Tavoitteena v. 2021 oli saada 1 500 osallistujaa ja 650 loppukilpailuun lähetettyä kilpailutyötä, saatiin 1616 osallistujalta 720 kilpailutyötä. Kilpailutöiden määrä nousi edellisvuoden määrään verrattuna 48 % ja osallistuneiden määrä kasvoi 14 %. Opettajaksi opiskelevien sarjaan ei tullut yhtään työtä. • Kutsuttiin kokoon moniammatilliset esiraadit, jotka kokoontuivat kaksi kertaa sekä kilpailulautakunta. Esiraatien 3 ja 4 työskentelyyn osallistui myös nuoria tasavertaisina jäseninä. • Kilpailulautakunta valitsi 26 voittajatyötä ja 25 kunniamaininnan saanutta työtä, yhteensä stipendejä jaettiin 12 700 euron edestä. Ensimmäistä kertaa myös kunniamaininnan saajat saivat rahallisen stipendin, mikä oli kilpailulautakunnan erityistervehdys osallistujille koronavuoden aikana. • Tuotettiin kirja (painettuna 2 000 kpl ja pdf) Tulevaisuuden yrittäjät - 202 inspiroivaa Yritys Hyvä -tehtävää yrittäjyyskasvatukseen opettajille.

	<ul style="list-style-type: none"> • Voittajien juhla järjestettiin ensimmäisen kerran Yritys Hyvä -uutislähetystenä. Uutislähetys oli 25.5. klo 9.00 ja se järjestettiin yhteistyössä Keski-Uudenmaan koulutuskuntayhtymä Keudan Sun Media -media-alan opiskelijaryhmän kanssa. • Kilpailua arvioitiin määrällisesti osallistujien, osallistuvien koulujen ja töiden määriä tarkastelemalla sekä laadullisesti toteuttajien itsearvioinnin ja saatujen/kerättyjen palautteiden pohjalta. • Pilotoitiin uutta sähköistä palautus- ja arviointijärjestelmää, jonka alusta toimi hyvin. • Kehitettiin uusia kilpailutehtäviä kilpailukautta 2022 varten yhdessä opettajien, opetus- ja kasvatustalon toimijoiden ja yhteistyötahojen kanssa. • Kehitettiin Yritys Hyvän Vahvuussankarit- ja X-factor tehtävien pohjalta yksilön ja ryhmän vahvuuksien tunnistamiseen liittyvää osuutta Trallan tuottamaan uuteen kevyen kynnyksen yrittäjyyskasvatuksen materiaaliin yhteistyössä Trallan kanssa. • Aloitettiin vuoden 2022 kilpailun markkinointi jakamalla syksyllä julisteita oppilaitoksiin sekä lasten ja nuorten vapaa-ajantiloihin. Markkinoitiin kisakautta opetusalan lehdissä ja sosiaalisessa mediassa.
Tulosodotukset (vaikutus)	Yritys Hyvä tukee lasten ja nuorten omien vahvuuksien ja osaamisen tunnistamista ja tunnustamista. Arvoa tuottavan toiminnan tekeminen lisää lapsen ja nuoren uskoa omiin taitoihin ja antaa merkityksellisyyden kokemuksen.
Seurantamittarit (miten vaikutus huomataan)	<ul style="list-style-type: none"> • Osallistujamittarit kertovat kilpailutehtävien innostavuudesta ja levinneisyydestä tasapuolisesti: osallistujamäärät (per sarjat/yksilö- ja ryhmätyöt lkmt/koulut/kunnat). • Kilpailutöiden määrä kasvoi 48 % edellisen vuoden kilpailutöiden määrästä ja osallistujien määrä kasvoi 14 %. • Palautekyselyt kaikille osallistuneille opettajille ja oppilaille kertovat vaikutuksista sekä opettajan että osallistujan näkökulmista.
Nuorisolain arvopohja	<ul style="list-style-type: none"> • Kilpailutehtävät tarjosivat mahdollisuuksia lasten ja nuorten osallistumiseen ja vaikuttamiseen lähiyhteisössään sekä toimintaan kansalaisyhteiskunnassa. • Kilpailutehtävät tukivat yhteisöllisyyden kehittymistä: tehtävissä kannustettiin yhdessä ideoimiseen ja tekemiseen. Yhdessä tehtyjä kilpailutöitä, isoja ja pieniä projekteja, lähetettiin loppukilpailuun yksilötehtävien lisäksi. • Kilpailuun saivat yhdenvertaisesti osallistua kaikki 5–29-vuotiaat Suomessa asuvat lapset ja nuoret osana koulutyötä tai vapaa-ajalla yksin tai yhdessä.

Nuorten osallistamisen tapa päätöksentekoon	<ul style="list-style-type: none"> • Lapset ja nuoret toteuttivat kilpailutyöt itse omien vahvuuksiensa pohjalta yksin tai ryhmässä, opettajan ohjauksessa tai omatoimisesti. • Yhteistyötä tehtiin Suomen Lukiolaisten Liiton, Suomen Ammattiin Opiskelevien Liitto SAKKIn, Suomen Opiskelija-Allianssi OSKUn ja Suomen Opettajaksi Opiskelevien Liiton SOOLin kanssa: nuoret olivat itse mukana täysivaltaisina jäseninä arvioimassa kilpailutöitä esiraadeissa ja valitsemassa voittajaehdokkaita.
Viestintä ja markkinointi	<ul style="list-style-type: none"> • Yritys Hyvä -kotisivujen tiedotus • Uutiset ja blogikirjoitukset Opinkirjon kotisivuilla • Kilpailuaineiston esitteen postitus kouluille • Yritys Hyvä -infot Yrityskylän opettajakoulutuksissa ja NOPE-koulutuksissa • Yritys Hyvä -infot Tralla.fi:n yrittäjyyskasvatuksen koulutuksessa helsinkiläisille ala- ja yläkoulujen opettajille • Opettajien suoramarkkinointi, sähköpostiviestintä • Lehdistötiedote voittajista • Ilmoitus Opettaja-lehdessä, Kleio-lehdessä, Virke-lehdessä, Luokanopettaja-lehdessä ja Lastentarha-lehdessä, Opeopiskelija-lehdessä yhteislevikki 226 800. Lisäksi syyskuussa ilmoitus Luokanopettajan päiväkirjassa 2021–2022, levikki 5 000.
Alueellinen toiminta (ainakin maakunnat)	<p>Kilpailua esiteltiin yhteistyötahojen toimesta eri puolilla Suomea sekä omin voimin muun muassa koulutus- ja tapahtumapäivinä. Toimintavuonna töitä tuli Pohjanmaata ja Ahvenanmaata lukuunottamatta kaikista Suomen maakunnista.</p>
Vapaaehtoiset toimijat	<ul style="list-style-type: none"> • Kilpailijoiden ohjaajista osa toimi vapaaehtois pohjalta. • Kilpailijoista osa osallistui kilpailuun vapaa-ajallaan tekemällään työllä.
Vastuhenkilö ja yhteistyö	<p>Marjo Kenttälä, Sonja Perkiö ja Saana Palamaa Yksityisyrittäjien säätiö, kilpailuvaliokunta, esiraadit, ÄOL, YES ja alueelliset YES-keskukset, HYOL, SURE, LUT, Nuori Yrittäjyys, Yrittäjän päivän säätiö, Suomen Luokanopettajat, Helsingin yliopisto, Suomen Lukiolaisten Liitto, SAKKI, OSKU, Designmuseo, Yrityskylät, SOOL, Suomen Yrittäjät, Opetushallitus, OAJ, SOPO</p>

PALVELU/HANKE	MUOTOILUPAKKI – muotoilukasvatusta kouluihin
Kuvaus	Muotoilupakki – muotoilukasvatusta kouluihin tavoitteena on kehittää ja tukea muotoilukasvatusta tarjoamalla laadukkaita materiaaleja lasten ja nuorten parissa toimivien aikuisten käyttöön. Muotoilupakki kokoaa muotoilukasvatuksen materiaalit yhteen ja tarjoaa inspiroivia tarinoita monialaisista oppimiskokonaisuuksista, joissa koulua on kehitetty paremmin toimivaksi yhdessä oppilaiden kanssa. Muotoilupakkia toteutetaan yhteistyössä Designmuseon ja Ornamon kanssa.
Kohderyhmä (mahd. tarkasti määriteltynä; miten sen tavoittamisessa onnistuttiin?)	<ul style="list-style-type: none"> • Luokanopettajat ja aineenopettajat perusopetuksessa; sivuston ja materiaalien käyttäjiä • Opettajat ja lehtorit toisella asteella; sivuston ja materiaalien käyttäjiä • Opettajaksi opiskelevat; materiaalit liitetty opintoihin • Muotoilijat; sivuston ja materiaalien käyttäjiä, innostus muotoilukasvatukseen • Muotoilukasvattajat; sivuston ja materiaalien käyttäjiä
Tavoitteet (vaikuttavuudesta Opinkirjon viipale)	<ul style="list-style-type: none"> • Innostaa opettajia hyödyntämään muotoilua osana eri oppiaineiden opetusta; muotoiluajattelu kehittää uudenlaista ideoiden syntymistä, ongelmanratkaisukykyä, empatiaa ja se korostaa vuorovaikutusta ja yhteistyötä. • Tarjota ideoita, inspiraatiota, työskentelymenetelmiä, tukea suunnitteluun ja askelmerkit oman koulun monialaisen oppimiskokonaisuuden valmisteluun. • Antaa opettajille välineitä kehittää oppilaiden laaja-alaisen osaamisen taitoja, itse-, vertais- ja ryhmäarviointitaitoja sekä toteuttaa jatkuvaa arviointia osana muotoiluprosessia. • Innostaa monipuolisten oppimisympäristöjen hyödyntämiseen, mm. museoiden ja kirjastojen. • Tuottaa lisämateriaalia muotoilukasvatussivusto Muotoilupakkiin tuotemuotoiluprosessin ja monialaisen oppimiskokonaisuuden itsenäiseen toteuttamiseen.
Toimenpiteet	<ul style="list-style-type: none"> • Muotoilupakki-sivuston ylläpito ja kehittäminen • Muotoilukasvatuksen blogit + muut viestinnälliset tavat edistää muotoilukasvatuksen jalkautumista • Mukana uuden A&DO Arkkitehtuurin ja oppimisen keskuksen toiminnan kehittämisessä
Tulosodotukset (vaikutus)	Opinkirjo on merkittävä muotoilukasvatustoimija Suomessa erityisesti opetushenkilöstölle, mutta laajemminkin suomalaisen muotoilukasvatuksen kentällä. Opinkirjon tuottamat muotoilukasvatuksen tukimateriaaleja käytetään opetuksessa.

Seurantamittarit (miten vaikutus huomataan)	<ul style="list-style-type: none"> • Kehittämiskeskus Opinkirjo oli mukana uuden A&DO Arkkitehtuurin ja oppimisen keskuksen kehitystyössä. • Muotoilupakki sivuston käyttäjämäärä oli toimintavuonna 3 472 (kasvua edellisvuoteen 14 %) ja sivun katseluita 13 122 (kasvua edellisvuoteen 6 %). • Muotoilupakki – muotoilun menetelmiä opetukseen -kortteja jaettiin ja välitettiin tilauksesta 306 kpl, mikä ylitti kasvutavoitteen (150 %) moninkertaisesti. Kasvua edellisvuoteen oli 414 %. Korttipakkaa ladattiin ainakin 73 kertaa. • Muotoilua -kirjaa ladattiin vähintään 71 kertaa. • Matka palvelumuotoiluun -kirjaa ladattiin vähintään 85 kertaa. • Matka tuotemuotoiluun -kirjaa jaettiin ja välitettiin tilauksesta 68 kappaletta ja ladattiin vähintään 54 kertaa. <p>Latausmäärät eivät ole verrattavissa edellisvuoteen, koska ajalta 24.2.-27.9.2021 ei lataustietoja ole saatavilla.</p>
Nuorisolain arvopohja	<ul style="list-style-type: none"> • Osallistavat menetelmät: muotoiluprosessi lähtee liikkeelle oppilaiden ihmetyksestä ja mielenkiinnon kohteista, etenee oppilaiden toiveiden ja päätösten mukaisesti ja jatkuvaa arviointia tehdään pitkin prosessia myös oppilaiden toimesta. • Osallisuus, yhteistyö, vaikuttaminen • Lapset ja nuoret oppivat huomioimaan muotoiluprosessin aikana muotoilun 6 X E: eettisyyttä, ekologisuutta, esteettisyyttä, ekonomisuutta, ergonomisuutta ja emotionaalisuutta.
Nuorten osallistamisen tapa päätöksentekoon	<ul style="list-style-type: none"> • Prosessissa on varmistettu oppilaiden osallisuus: heidän ihmetyksensä ja oivalluksensa ovat lähtökohtana monialaiselle muotoilun oppimiskokonaisuudelle. • Muotoilussa oppilaat siirtyvät tuotteiden käyttäjistä tekijöiksi. • Tuotemuotoiluprosessissa lähtökohtana ovat empatia sekä oppilaiden havainnot, tutkiminen, kekseliäisyys ja kokeilut. • Työskentelyn aikana opitaan vaikuttamisen mahdollisuuksia: opittiin tuomaan ryhmän yhteisiä näkemyksiä esille, neuvottelemaan esimerkiksi opettajakunnan, rehtorin tai muiden päättävien elimien kanssa tarpeista ja toteutuksesta sekä saatiin kokemuksia osallisuudesta.

Viestintä ja markkinointi	<ul style="list-style-type: none"> • Muotoilupakki.fi-sivusto toimi tiedotus- ja markkinointikanavana. • Designmuseum markkinoi säännöllisesti Opinkirjon tuottamia muotoilukasvatuksen materiaaleja sivuillaan (https://www.designmuseum.fi/fi/events/muotoilun-tyokaluja/) ja sosiaalisen median kanavissaan. • Ornamo markkinoi jäsenistölleen (muotoiluala) Opinkirjon tuottamia muotoilukasvatuksen materiaaleja. • Opinkirjon omat viestintä- ja markkinointikanavat.
Alueellinen toiminta (ainakin maakunnat)	Materiaalit ja työkalut ovat myös sähköisesti saatavilla, joten tarjontaa on koko Suomeen.
Vapaaehtoiset toimijat	-
Vastuhenkilö ja yhteistyö	Marjo Kenttälä Hanna Kapanen Designmuseum, Petra Ilonen Ornamo

III KOULUTUSKOKONAISUUDET

PALVELU/HANKE	”YHTEISÖLLINEN JA OSALLISTAVA KOULUYHTEISÖ” -KOULUTUKSET JA TILAUSKOULUTUKSET
<p>Kuvaus</p>	<p>Veso-koulutukset</p> <p>Veso-koulutuksia ei järjestetty koronan takia vuonna 2021.</p> <p>Nuori Opettaja –koulutukset / Första klass –utbildningar</p> <p>Opinkirjo on mukana OAJ:n Nuori Opettaja -verkoston koulutuksissa ja tarjoaa siellä tukeaan vasta vähän aikaa opettajan ammatissa toimineille opettajille erityisesti yhteisöllisten ja osallisuutta tukevien sisältöjen kautta. Koulutukset peruttiin keväällä koronan takia, mutta syksyllä pidettiin normaalisti. Koulutuksiin osallistui 479 nuorta opettajaa.</p> <p>Vi producerar information om våra svenskspråkiga innehåll och service och om de ungas möjligheterna att delta aktiviteter, liksom tävlingar Tutki-Kokeile-Kehitä och Yritys Hyvä, på svenska. Tyvärr höls inga svenskspråkiga utbildningar på grund av koronan.</p> <p>Opinkirjo oli mukana alueellisissa nuoriso- ja sivistyspalveluissa kehittäjänä ja koulutuspalvelujen tuottajana. Jyväskylän opettajankoulutuslaitoksella järjestettiin yhteistyössä SOOL:n kanssa tulevaisuuden koulutusta koskeva puheenvuoro- ja keskustelutilaisuus, johon osallistui liki sata opettajaksi opiskelevaa.</p> <p>Verkkokoulutukset</p> <p>Opettajille ja ohjaajille tarjottiin ja pidettiin verkkokoulutuksia mm. haastavan vanhemman kohtaamisesta. Koulutuksia ja niihin liittyvä aineistoa seurasi ja latsi noin 250 opettajaa.</p>
<p>Kohderyhmä (mahd. tarkasti määriteltynä; miten sen tavoittamisessa onnistutaan)</p>	<p>Lasten ja nuorten ohjaajat ja opettajat</p>

Tavoitteet (vaikuttavuudesta Opinkirjon viipale, keskipitkä tavoite ja toimintavuoden tavoite)	Tukea lasten ja nuorten kanssa työskenteleviä osallistavien menetelmien hallinnassa ja oppivien yhteisöjen rakentajina. Vuonna 2021 tavoitteena oli tutkia tehokkaita tapoja tukea opettajia ja ohjaajia erilaisin virtuaalisin toimintatavoin perinteisten koulutusten sijaan.
Toimenpiteet	Testattiin erilaisia verkkovalmennusalustoja kohderyhmän tavoittamisessa. Suurin osa tilaisuuksista toimii hyvin zoom-tai teams –alustalla, joissain tapauksissa Howspace voisi olla toimivampi, etenkin pitkäkestoisissa koulutuksissa. Hyödynnettiin kouluttajien koulutusverkostoja opettajien tavoittamiseksi.
Tulosodotukset (vaikutus)	Toimintavuonna tavoitettiin pelkästään 479 nuorta opettajaa, mikä on 383 % enemmän kuin edellisvuonna (125 hlöä). Kaikkiaan Opinkirjon järjestämät tilaisuudet, koulutukset, puheenvuorot ja valmennukset tavoittivat noin 23 300 henkilöä.
Seurantamittarit (miten vaikutus huomataan)	Koulutusten osallistujamäärät tilastoidaan huolellisesti. Koulutuksista kerätty palaute on ollut kiittävää ja kehuva. Sen mukaan sisällöt ovat auttaneet ohjaustyössä konkreettisella tavalla.
Nuorisolain arvopohja	Koulutusten keskeinen sisältö on nuorisolain arvopohjan ja nuorisotyöllisten menetelmien vahvistaminen myös opetustoimen alalla, eritoten osallisuuden vahvistaminen.
Nuorten osallistamisen tapa päätöksentekoon	Opettajien ja ohjaajien koulutuksia suunniteltiin nuorilta saatavien kehittämisideoiden pohjalta. Nuorilta kysyttiin eri hankkeissa, missä aiheissa opettajat ja ohjaajat tarvitsevat lisää tietoa ja taitoja, ja koulutuksia suunniteltiin myös näiden palautteiden perusteella. Keskeisiä tarpeita oli etenkin tunne- ja vuorovaikutustaitoihin liittyvässä osaamisessa
Viestintä ja markkinointi	Tilaisuuskohtainen markkinointi, jonka vastuutoteuttaja pääsääntöisesti hoitaa.
Alueellinen toiminta (ainakin maakunnat)	Kaikissa maakunnissa, pl. Ahvenanmaa.
Vapaaehtoiset toimijat	Vapaaehtoisverkostossa toimivat opettajat ja ohjaajat
Vastuhenkilö ja yhteistyö	Minna Riikka Järvinen, Pia Ruuhi-Liimatainen ja Opinkirjon asiantuntijat OAJ, FSL

PALVELU/HANKE	INTUITIO, EMPATIA JA VUOROVAIKUTUS OSANA OPETUSTYÖTÄ - OPETTAJIEN TÄYDENNYSKOULUTUSHANKE
Kuvaus	<p>Hankkeessa toteutettiin opettajille taidelähtöisiin menetelmiin perustuvia koulutuskokonaisuuksia, joiden keskiössä opettajien taidot kasvattavat oppijoiden tunne- ja vuorovaikutustaitoja sekä luovaa ajattelua.</p> <p>Koulutuksissa hyödynnettiin taidelähtöisiä improvisaatioteatterin menetelmiä, jotka perustuvat yhteistyölle, hyväksymiselle, kollektiivisesti ideoiden kehittämiseksi, kuuntelulle ja reagoimiselle. Yhteisöllisten harjoitteiden ja itsereflektiivisen kasvuprosessin myötä koulutuksissa on läsnä sekä yksilö- että yhteisötaso. Koulutukset ovat merkityksellisiä sekä opettajan oman luovuuden ja itsetuntemuksen rakentamisena että sosiaalisen kanssakäymisen muotona.</p> <p>Hankkeita rahoitti Opetushallitus ja ne toteutettiin yhteistyössä Impro Helsingin kanssa. Jatkuu vuonna 2022.</p>
Kohderyhmä (mahd. tarkasti määriteltynä; miten sen tavoittamisessa onnistutaan)	<ul style="list-style-type: none"> • Koulutuksiin sai ilmoittautua kuka tahansa virka- tai työsuhteessa oleva varhaiskasvatuksen, peruskoulun, lukion tai ammatillisen oppilaitoksen opettaja. • Koulutuksiin osallistui 77 opettajaa.
Tavoitteet (vaikuttavuudesta Opinkirjon viipale, keskipitkä tavoite ja toimintavuoden tavoite)	<ul style="list-style-type: none"> • Opettajat oppivat havainnoimaan, tunnistamaan ja sanoittamaan omia osin alitajuisia kehollisia reaktioita, myös pinttyneitä ajattelumalleja ja tunnetiloja. Koulutuksella tavoiteltiin uteliaisuutta sekä itseluottamusta hylätä tutut konseptit ja heittäytymistä uusien menettelytapojen ja päämäärien tutkimiseen. • Koulutuksissa painottui empaattinen kohtaaminen sekä keskinäisen luottamuksen ja ymmärryksen rakentaminen osallistujien kesken. Opettajille välitettiin toiminnallisia menetelmiä harjoitella kuuntelua, herkkyyttä ja välittämistä muita kohtaan. Toimintamalleilla vähennetään kiusaamistilanteita koulussa sekä lisäämään yksilöllistä ja yhteisöllistä hyvinvointia. • Tarjottiin tietoa intuitio-, empatia- ja vuorovaikutustaitojen merkityksellisyydestä tulevaisuuskasvatuksen kannalta. • Tarjottiin ideoita, inspiraatiota, työskentelymenetelmiä, tukea oman koulun monialaisen oppimiskokonaisuuden suunnitteluun, valmisteluun ja toteutukseen. • Tarjottiin vertaistuen ja yhteisopettajuuden malleja osana koulutusta.

Toimenpiteet	<ul style="list-style-type: none"> • Markkinoitiin koulutuksia ja vastaanotettiin ilmoittautumisia koulutuskokonaisuuksiin. • Koulutuksia toteutettiin neljä. Koronatilanteesta johtuen kevään koulutukset toteutettiin verkossa. Syksyn kaksi koulutusta toteutettiin Helsingissä ja Jyväskylässä. Koulutukset sisälsivät kukin neljä opetuspäivää, monialaisen oppimiskokonaisuuden tai pedagogisen kokeilun suunnittelun, toteutuksen ja raportoinnin sekä kokemuspäiväkirjan kirjaamista. • Google Drive -verkkoympäristöön kasattiin hankkeessa syntynyt oppimateriaali sekä osallistujien luomat monialaiset oppimiskokonaisuudet ja pedagogiset kokeilut kaikkien osallistujien hyödynnettäväksi. • Tehtiin keskustelualoituksia "Intuitio, empatia ja vuorovaikutus osana opetustyötä"-Facebook-ryhmään, jonka jäsenmäärä kasvoi 613 jäseneen. • Luotiin neljä uutta Ajatusääniä-podcastin jaksoa (vuonna 2019–2020 julkaistun 26 jakson lisäksi). Ajatusääniä-podcastille kertyi yli 1 629 uutta kuuntelukertaa, jolloin kumuloituneesti podcastin alusta alkaen kertyi 4 387 kuuntelukertaa. Julkaistiin somessa päivityksiä uusien podcast-jaksojen teemoista. • Toteutettiin webinaari "Improvisaation mahdollisuudet", joka saavutti 832 katselukertaa.
Tulosodotukset (vaikutus)	<ul style="list-style-type: none"> • Opettajat saivat käyttöönsä empatiaa ja luovuutta harjoittavia menetelmiä ja valmiita suunnitelmia monialaisten oppimiskokonaisuuksien toteuttamiseksi. • Opittavat toimintamenetelmät lisäävät opettajien sekä oppijoiden itsetuntemusta ja hyvinvointia. • Opettajat saavat valmiuksia kehittää oppijoiden laaja-alaista osaamista: POPS2014: Ajattelu ja oppimaan oppiminen (L1) sekä kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu (L2). LOPS2019: Hyvinvointiosaaminen, vuorovaikutusosaaminen sekä monitieteinen ja luova osaaminen. • Opettajat hyödyntävät enemmän yhteisopettajuuden malleja työssään.
Seurantamittarit (miten vaikutus huomataan)	<p>Koulutusten temaattista, sisällöllistä, rakenteellista ja hallinnollista onnistumista tarkasteltiin osallistujamäärien, osallistujien palautteiden, podcastin kuuntelukertojen ja muun arvioinnin perusteella.</p>
Nuorisolain arvopohja	<ul style="list-style-type: none"> • Hanke edisti nuorten osallisuutta ja vaikuttamismahdollisuuksia sekä kykyä ja edellytyksiä toimia yhteiskunnassa. • Sisältö ja menetelmät tukivat nuorten kasvua, itsenäistymistä ja yhteisöllisyyttä. Koulutuksella puretaan stereotyyppioita sekä vahvistetaan moninaisuuden ymmärrystä ja hyväksyntää.
Nuorten osallistamisen tapa päätöksentekoon	<ul style="list-style-type: none"> • Koulutuksen perustana oli empatia ja toisten ihmisten aito kohtaaminen ja sitä kautta ihmisen moraalisien taitavuuden kehittyminen. Oppijoiden henkilökohtaiset havainnot ja kokemusmaailma nostettiin oppimisen keskiöön.

	<ul style="list-style-type: none"> Koulutuksissa opittiin vuorovaikuttamaan rakentavasti ja dialogisesti. Ryhmäprosessissa opittiin osallisuuden kokemuksesta ja hyväksytyksi tulemisesta ryhmän täysipainoisena jäsenenä.
Viestintä ja markkinointi	Koulutusta markkinoitiin somekanavilla (FB, Instagram, Twitter ja nettisivut) sekä sähköpostitse kuntien opetustoimille, kouluille ja oppilaitoksille sekä opettajille. Toteutettiin monikanavaista ja selkeää viestintää.
Alueellinen toiminta (ainakin maakunnat)	Koulutukset järjestettiin Helsingissä (Uusimaa) ja Jyväskylässä (Keski-Suomi).
Vapaaehtoiset toimijat	-
Vastuhenkilö ja yhteistyö	Julia Petäjä Kaisa Kokko-Palmer, Impro Helsinki
PALVELU/HANKE	INNOSTA RYHMÄT TOIMIMAAN – TOIMI RYHMIEN OHJAAJANA KOULUISSA JA OPPILAITOKSISSA 2021–2022 > HANKE EI TOTEUTUNUT

TOIMISTO JA HALLINTO

Jäsenjärjestöt

Yhdistyksellä on 11 jäsenjärjestöä:

- Ehkäisevä päihdetyö EHYT ry
- Finlands Svenska Lärarförbund rf
- Koululiikuntaliitto KLL ry
- Opetusalan Ammattijärjestö OAJ ry
- Opetus- ja Sivistystoimen asiantuntijat OPSIA ry
- Suomen Harjoittelukoulujen opettajat ry
- Suomen Lukiolaisten Liitto ry
- Suomen Luokanopettajat ry
- Suomen Opettajaksi Opiskelevien liitto SOOL ry
- Suomen Vanhempainliitto ry
- Sydkustens landskapsförbund rf.

Lisäksi Opetushallituksella on puhe- ja läsnäolo-oikeus hallituksen kokouksissa.

Yhdistyksen työryhmät

Yhdistyksellä on kolme työryhmää: **puheenjohtajisto, henkilöstötyöryhmä ja nuorten aloitetyöryhmä**. Työryhmät valmistelevat esityksiä hallituksen päätettäväksi.

- Puheenjohtajisto** tukee toiminnanjohtajaa operatiivisissa asioissa, strategisessa suunnittelussa sekä valmistelee yleiseen hallintoon liittyviä asioita ja yksittäisten työntekijöiden henkilöstöasioita. Puheenjohtajisto piti säännöllisesti yhteyttä vuoden aikana mm. Hymy-uudistukseen ja strategiseen suunnitteluun liittyvissä asioissa.
- Henkilöstötyöryhmä** valmistelee koko henkilöstöä koskevia henkilöstöasioita. Henkilöstötyöryhmä kokoontui toimintavuoden aikana kerran.

b) **Nuorten aloitetyöryhmä** on uusi työryhmä, jonka tavoitteena on ottaa kantaa Opinkirjon toiminnan sisältöön ja tehdä aloitteita sisällöiksi, joihin järjestön tulisi ryhtyä. Työryhmään kuulutettiin nuoria sosiaalisen median kanavissa ja Opinkirjon jäsenjärjestöjen kautta. Lisäksi kutsuttiin hankkeissa mukana olleita nuoria mukaan työryhmän toimintaan.

Nuorten aloiteryhmällä on mahdollisuus tehdä aloitteita Opinkirjon toiminnan sisällöiksi ja kehittämiseksi. Ryhmä osallistui mm. vuoden 2022 toiminnan suunnitteluun ja useisiin eri hankkeisiin, kuten Tiedelukutaidon perusteet MOOC-kurssin tuottamiseen ja Nuorten parlamentin kehittämiseen oman kiinnostuksensa mukaisesti. Ryhmään tuli kuusi nuorta eri puolilta Suomea ja se kokoontui kolmesti toimintavuoden aikana.

Vuosikokous ja hallitus

Yhdistyksen vuosikokous pidettiin maaliskuussa. Hallitus kokoontui viisi kertaa.

Henkilöstövisio ja –strategia

Järjestöllä on henkilöstövisio ja –strategia. Sen keskeisenä ajatuksena on yhteissuunnittelu, jossa koko organisaatio osallistuu järjestön työn suunnitteluun ja visiointiin. Keväällä 2021 toteutettiin kolmen etäseminaarin sarja, joissa sisältönä oli koulutuksen tulevaisuuden ennakointi ja Opinkirjon toiminnan positointi toivotussa muutoksessa. Seminaarit toteutettiin yhteissuunnitteluna. Niiden tuloksena muodostui järjestölle tulevaisuuteen luotaava strategia ja sarja niitä sanoittavia tulevaisuusvideoita www.opinkirjo.fi/mita-me-teemme.

Strategian painotusten pohjalta keskeiseen rooliin nousi kohtaamisen ja vuorovaikutustaitojen sekä dialogin merkitys. Kaikille opinkirjolaisille tarjottiin mahdollisuus osallistua dialogisti-koulutukseen dialogi-osaamisen parantamiseksi ja ymmärryksen lisäämiseksi. Osaamista sovellettiin myös järjestämällä säännöllisesti ns. Dialogidallailuja henkilöstön kesken, joissa käsiteltiin dialogisesti erilaisia ihmimillisiä teemoja. Yhdessä dallailussa teemana oli esim. armollisuus. Myös viikoittaisissa tiimipalavereissa käsiteltiin työhyvinvointiin ja etätööhön liittyviä teemoja tarpeen mukaan juoksevien asioiden rinnalla.

Vuoden lopulla tehtiin työhyvinvointikysely, jolla kartoitettiin yksilötutka-menetelmän pohjalta henkilöstön työhyvinvointiin liittyviä seikkoja. Uutena osana kyselyä oli itsearviointin välineeksi tarkoitettu Hyveet taskussa -kysely. Vaikka hyvinvointikyselyn vastausten keskiarvo oli edelleen hyvä (8,6), ovat tulokset selvästi edellisvuotta heikommat. Tuloksissa tulee aiempaa enemmän esiin verkostotyöskentelyn haasteellisuus: Oma lähityöyhteisö ei ole enää välttämättä Opinkirjo, vaan se voi olla projektin tai hankkeen työryhmä, jonka esimies on Opinkirjon työntekijän lähiesimies ja työryhmä lähityöyhteisö. Osa työhyvinvointiin liittyvistä seikoista aiheutuu siis organisaation ulkopuolisista tekijöistä.

Etenkin nuorisolan hankkeissa on ollut huomattavia työhyvinvointiongelmia: Opinkirjon työntekijät ovat kokeneet tulleensa jopa syrjityiksi näissä

hankkeissa. Syrjintä on ilmennyt mielipiteiden ja asiantuntijuuden nonsaleeraamisena tai niiden vähättelynä. Tilanne on tulosta paitsi toisten organisaatioiden johtamiskulttuurista myös koventuneesta kilpailusta nuorisoalan järjestöjen välillä sekä peloista, jotka johtuvat ennakoituista nuorisoalan resurssien vähentymisestä tulevana vuosina veikkausvoittovarojen vähenemisen takia. Tilanteeseen on yritetty vaikuttaa ehdottamalla näihin tulehtuneisiin työyhteisöihin työnohjausta, joka onkin toteutumassa, sekä keskustelemalla asiasta avoimesti Opinkirjon sisällä. Opinkirjossa itsessään vallitsee luottamuksellinen ja toisia arvostava ja tukeva työskentelyilmapiiri.

Työhyvinvoinnin tueksi työsuhteissa tarjottiin lounasetu sekä hallituksen vahvistaman arvon mukaan kulttuuri- ja liikuntaseteleitä. Myös työnohjaukseen oli mahdollisuus ja sitä sai toimintavuonna kolme henkilöä. Koronan takia virkistystoimintaa jouduttiin toteuttamaan hybridi-tapahtumina, joissa osa henkilöstöstä oli läsnä, osa mukana etäyhteyksin. Myös joitain suunnittelupalavereja pystyttiin järjestämään virkistysenomaisina tapaamisina, kuten esim. Joulukalenterin suunnittelu Seurasaassa.

Yhdistyksellä on luottamusvaltuutettu ja työsuojeluvalltuutettu. Työnantaja on järjestäytynyt Palvelualojen työnantajat PALTA ry -liittoon.

Toiminnan suunnittelu ja kehittäminen

Opinkirjon strategia ja valinnat suunnitellaan, toteutetaan ja kehitetään yhteissuunnittelun menetelmin. Suunnittelussa ovat mukana jäsenjärjestöjen edustajat, henkilöstö ja sidosryhmät. Hankkeet suunnitellaan, toteutetaan ja arvioidaan aina yhdessä nuorten ja kunkin hankkeen kohderyhmän kanssa. Yhdistyksen jäsenet kutsutaan lisäksi mukaan niihin toimenpiteisiin, hankkeisiin ja palvelujen tuottamiseen, joiden toteutumista niiden oma toiminta tukee, ts. joille ne sisällöllisesti kuuluvat.

Keväällä järjestettiin kolme työpajaa, joiden tarkoituksena oli haarukoida tulevaisuuden taitoja, kyvykkyksiä ja taituruuksia. Tarkoituksena oli katsoa tulevaisuudentutkimuksen ja yhteissuunnittelun menetelmin pitkälle tulevaan ja pohtia, miten koulutusta tulisi kehittää lasten ja nuorten tulevaisuuden turvaamiseksi parhaalla mahdollisella tavalla. Työpajojen pohjalta muodostettiin järjestölle uusi strategia ja visio.

Toiminnan arviointi

Järjestön toimintaa arvioitiin seuraavasti:

- Hankkeista koottiin osallistujamäärät ja toteutettiin laadullinen arviointi kyselyllä tai muulla mittarilla.
- Useat hankkeet olivat tutkimusperustaisia kehittämishankkeita, joissa kehitettävän palvelun vaikutuksen seuraaminen kuuluu tutkimushankkeen tavoitteeseen.

Opinkirjo Education and Training Oy

Kehittämiskeskus Opinkirjo omistaa Opinkirjo Education and Training osakeyhtiön, y-tunnus 2991394-6. Osakeyhtiö toteuttaa maksullisia koulutuspalveluita pääasiassa koulutusvientiin. Osakeyhtiön toiminnasta raportoidaan ry:n hallituksen kokouksissa. Covid19-tilanteen jatkumisen vuoksi yhtiökokous päätti kesäkuussa hallituksen esityksen pohjalta, että osakeyhtiö keskeyttää toimintansa toistaiseksi.

TOIMINTASUUNNITELMASSA MAINITUT LYHENTEET

EUCYS	=	EU Contest for Young Scientists	YES	=	Yrittäjyyskasvatuksen kehittäjäverkosto
FB	=	Facebook	ÄOL	=	Äidinkielen opettajain liitto ry
FSL	=	Finlands Svenska Lärarförbund rf			
HYOL	=	Historian ja yhteiskuntaopin opettajien liitto ry			
ISEF	=	International Science and Engineering Fair			
JYO	=	Jyväskylän yliopisto			
Kasku	=	Kasvatuskumppanuus			
Keuda	=	Keski-Uudenmaan koulutuskuntayhtymä			
LOS	=	Lapsen oikeuksien sopimus			
LUT	=	Lappeenrannan-Lahden teknillinen yliopisto			
ml.	=	mukaan lukien			
MOOC	=	Massive Open Online Course			
NA	=	Nuorten Akatemia			
NOPE	=	Nuori opettaja -koulutus			
NUVA	=	Nuorisovaltuustojen liitto			
OAJ	=	Opetusalan Ammattijärjestö OAJ ry			
OKM	=	Opetus- ja kulttuuriministeriö			
OPH	=	Opetushallitus			
OSKE	=	Osaamiskeskus			
OSKU	=	Suomen Opiskelija-Allianssi			
pl.	=	pois lukien			
SAKKI	=	Suomen Ammattiin Opiskelevien Liitto			
SOOL	=	Suomen Opettajaksi Opiskelevien Liitto SOOL ry			
SOPO	=	Suomen Opinto-ohjaajat SOPO ry			
Stadin ao	=	Stadin ammatti- ja aikuisopisto			
SURE	=	Suomen Rehtorit ry			
TEK	=	Tekniikan akateemiset TEK ry			
THL	=	Terveystieteiden tutkimuskeskus THL			
TuKoKe	=	Tutki-Kokeile-Kehitä-tiede- ja teknologiakilpailu			
VANUPO	=	Valtakunnallinen nuorisotyön ja -politiikan ohjelma			
XAMK	=	Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu			